



---

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

---

**2022 Rhif 796 (Cy. 174)**

**Y GYMRAEG**

Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 8) 2022

*Gwnaed*

*13 Gorffennaf 2022*

*Yn dod i rym*

*31 Hydref 2022*

---

WELSH STATUTORY INSTRUMENTS

---

**2022 No. 796 (W. 174)**

**WELSH LANGUAGE**

The Welsh Language Standards (No. 8) Regulations 2022

*Made*

*13 July 2022*

*Coming into force*

*31 October 2022*

**£11.50**





OFFERYNNAU STATUDOL  
CYMRU

WELSH STATUTORY  
INSTRUMENTS

**2022 Rhif 796 (Cy. 174)**

**2022 No. 796 (W. 174)**

## Y GYMRAEG

## WELSH LANGUAGE

**Rheoliadau Safonau'r Gymraeg  
(Rhif 8) 2022**

**The Welsh Language Standards  
(No. 8) Regulations 2022**

### NODYN ESBONIADOL

*(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)*

Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 (mccc 1) ("Mesur 2011") yn gwneud darpariaeth ar gyfer pennu safonau ymddygiad mewn perthynas â'r Gymraeg ("safonau"). Mae'r rhain yn disodli'r system o gynlluniau iaith Gymraeg y darperir ar eu cyfer yn Neddf yr Iaith Gymraeg 1993 (p. 38).

Mae adran 26 o Fesur 2011 yn galluogi Gweinidogion Cymru i bennu safonau, ac mae adran 39 yn eu galluogi i ddarparu bod safon yn benodol gymwys i berson drwy awdurdodi Comisiynydd y Gymraeg ("y Comisiynydd") i roi hysbysiad i'r person hwnnw sy'n ei gwneud yn ofynnol iddo gydymffurfio â'r safon ("hysbysiad cydymffurfio").

Mae'r Rheoliadau hyn yn pennu safonau mewn perthynas ag ymddygiad y cyrff a restrir yn Atodlen 6 i'r Rheoliadau. Y cyrff a restrir yw:

- Yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol
- Y Cyngor Ceiropractig Cyffredinol
- Y Cyngor Deintyddol Cyffredinol
- Y Cyngor Fferyllol Cyffredinol
- Y Cyngor Meddygol Cyffredinol
- Y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth
- Y Cyngor Optegol Cyffredinol
- Y Cyngor Osteopathig Cyffredinol
- Y Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal

### EXPLANATORY NOTE

*(This note is not part of the Regulations)*

The Welsh Language (Wales) Measure 2011 (nawm 1) ("the 2011 Measure") makes provision for the specification of standards of conduct in relation to the Welsh language ("standards"). These replace the system of Welsh language schemes provided for by the Welsh Language Act 1993 (c. 38).

Section 26 of the 2011 Measure enables the Welsh Ministers to specify standards, and section 39 enables them to provide that a standard is specifically applicable to a person by authorising the Welsh Language Commissioner ("the Commissioner") to give a notice to that person requiring compliance with the standard (a "compliance notice").

These Regulations specify standards in relation to the conduct of the bodies listed in Schedule 6 to the Regulations. The listed bodies are:

- General Chiropractic Council
- General Dental Council
- General Medical Council
- General Optical Council
- General Osteopathic Council
- General Pharmaceutical Council
- Health and Care Professions Council
- Nursing and Midwifery Council
- Professional Standards Authority for Health and Social Care

Ymysg pethau eraill, caiff y cyrff hyn (ar wahân i'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol) wneud penderfyniadau mewn cysylltiad ag achosion cyfreithiol a ddygir ger eu bron. Mae Deddf yr Iaith Gymraeg 1993 yn gwneud darpariaeth ynghylch siarad Cymraeg mewn achosion cyfreithiol yng Nghymru.

Mae'r Rheoliadau hefyd yn awdurdodi'r Comisiynydd (yn ddarostyngedig i eithriadau penodol a nodir yn rheoliad 3(2)) i roi hysbysiad cydymffurfio i'r cyrff hynny, mewn perthynas â safonau a bennir gan y Rheoliadau.

Yn unol ag adran 44 o Fesur 2011, caiff y Comisiynydd (drwy hysbysiad cydymffurfio) ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un neu ragor o'r safonau sy'n benodol gymwys iddo. I adlewyrchu hynny, mae'r safonau a bennir gan y Rheoliadau wedi eu geirio ar ffurf naratif ail berson, hynny yw ar ffurf "rhaid ichi" (ac ystyr "chi" yw'r corff perthnasol ym mhob achos).

Gan ddefnyddio'r hyblygrwydd a ddarperir gan adran 44 o Fesur 2011, caiff y Comisiynydd (os yw hynny'n rhesymol ac yn gymesur a'i fod yn dymuno gwneud hynny) ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un safon o dan rai amgylchiadau, a safon arall o dan amgylchiadau eraill. Er enghraifft, os yw safon yn benodol gymwys i gorff, caiff y Comisiynydd ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon o dan rai amgylchiadau, ond nid o dan amgylchiadau eraill, neu ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon mewn rhai ardaloedd yn unig. Yn yr un modd os yw dwy neu ragor o safonau yn ymwneud ag ymddygiad penodol (er enghraifft, safonau 10 i 13 mewn perthynas â chyfarfodydd), caiff y Comisiynydd (drwy hysbysiad cydymffurfio) ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un o'r safonau hynny yn unig, neu â safonau gwahanol ar adegau gwahanol, o dan amgylchiadau gwahanol, neu mewn ardaloedd gwahanol, fel sy'n briodol i'r corff. Nid oes rheidrwydd ar y Comisiynydd felly i'w gwneud yn ofynnol i bob corff gydymffurfio â phob safon.

Yn unol ag adran 46 o Fesur 2011, rhaid i'r hysbysiad cydymffurfio a roddir i gorff ddatgan y diwrnod gosod, neu'r diwrnodau gosod; hynny yw, y diwrnod neu'r diwrnodau y daw'n ofynnol i'r corff gydymffurfio â safon (neu gydymffurfio â safon mewn modd penodol). Gan ddefnyddio'r hyblygrwydd y darperir ar ei gyfer gan adran 46, caiff y Comisiynydd osod diwrnod gosod cynnar i gorff gydymffurfio â safon (cyn belled â bod hynny o leiaf 6 mis ar ôl dyddiad rhoi'r hysbysiad cydymffurfio cysylltiedig i'r corff), neu osod diwrnod gosod ymhellach i'r dyfodol (er enghraifft mewn perthynas â safonau sy'n fwy heriol).

Amongst other things, these bodies (apart from the Professional Standards Authority for Health and Social Care) may make decisions in respect of legal proceedings brought before them. The Welsh Language Act 1993 makes provision about speaking Welsh in legal proceedings in Wales.

The Regulations also authorise (subject to certain exceptions set out in regulation 3(2)) the Commissioner to give a compliance notice to those bodies, in relation to standards specified by the Regulations.

In accordance with section 44 of the 2011 Measure, the Commissioner may (by way of a compliance notice) require a body to comply with one or more standards that are specifically applicable to it. To reflect that, the standards specified by the Regulations are expressed in the second person narrative, meaning that they are in "you must" form (where "you" means the relevant body in each case).

Using the flexibility provided by section 44 of the 2011 Measure the Commissioner may (if it is reasonable and proportionate, and the Commissioner wishes to do so) require a body to comply with one standard in some circumstances and another standard in other circumstances. For example, if a standard is specifically applicable to a body the Commissioner may require the body to comply with the standard in some circumstances but not others, or require it to comply with the standard only in some areas. Similarly if two or more standards relate to a specific conduct (for example, standards 10 to 13 in relation to meetings), the Commissioner may (by way of a compliance notice) require a body to comply with one of those standards only, or with different standards at different times, in different circumstances, or in different areas; as is appropriate for the body. The Commissioner is not, therefore, obliged to require every body to comply with every standard.

In accordance with section 46 of the 2011 Measure, the compliance notice given to a body must state the imposition day, or imposition days; meaning the day or days upon which the body becomes required to comply with a standard (or comply with a standard in a specific way). Using the flexibility provided for by section 46, the Commissioner may set an early imposition day for a body to comply with a standard (provided this is at least 6 months after the date on which the body was given the related compliance notice), or set an imposition day further in the future (for example in relation to more challenging standards).

Pan fo safon a bennir yn y Rheoliadau hyn yn ei gwneud yn ofynnol i ddeunydd ysgrifenedig gael ei arddangos neu ei ddarparu yn Gymraeg, neu i wasanaeth gael ei ddarparu yn Gymraeg, nid yw hyn yn golygu bod rhaid arddangos neu ddarparu'r deunydd yn Gymraeg yn unig, na bod rhaid i'r gwasanaeth gael ei ddarparu yn Gymraeg yn unig (oni bai bod hynny'n cael ei ddatgan yn benodol).

Mae **Atodlen 1** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau cyflenwi gwasanaethau**. Mae adran 28 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon cyflenwi gwasanaethau" yw safon sy'n ymwneud â gweithgaredd cyflenwi gwasanaethau, ac y bwriedir iddi hybu neu hwyluso defnyddio'r Gymraeg, neu weithio tuag at sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, pan gyflawnir y gweithgaredd hwnnw. Ystyr "gweithgaredd cyflenwi gwasanaethau" yw bod person yn cyflenwi gwasanaethau i berson arall, neu yn delio ag unrhyw berson arall mewn cysylltiad â chyflenwi gwasanaethau i'r person hwnnw neu i drydydd person.

Mae **Atodlen 2** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau llunio polisi**. Mae adran 29 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon llunio polisi" yw safon sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi ac y bwriedir iddi sicrhau, neu gyfrannu at sicrhau, bod y person sy'n gwneud y penderfyniad polisi yn ystyried un neu ragor o'r canlynol—

- (a) pa effeithiau, os o gwbl, (pa un a yw'r rheini yn bositif neu'n andwyol) y byddai'r penderfyniad polisi yn eu cael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg;
- (b) sut y gellid gwneud y penderfyniad fel bod y penderfyniad yn cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg;
- (c) sut y gellid gwneud y penderfyniad fel nad yw'r penderfyniad yn cael effeithiau andwyol, neu fel bod y penderfyniad yn cael effeithiau llai andwyol, ar gyfleoedd i bersonau eraill ddefnyddio'r Gymraeg, neu ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Mae **Atodlen 3** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau gweithredu**. Mae adran 30 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon gweithredu" yw safon sy'n ymwneud â swyddogaethau, neu fusnes neu ymgymeriad arall ("gweithgareddau perthnasol") person ("A"), ac y bwriedir iddi hybu neu hwyluso defnyddio'r Gymraeg—

- (a) gan A wrth i A gyflawni ei weithgareddau perthnasol,

Where a standard specified in these Regulations requires written material to be displayed or provided in Welsh, or for a service to be provided in Welsh, this does not mean that the material must be displayed or provided in Welsh only, or that the service must only be provided in Welsh (unless that is specifically stated).

**Schedule 1** to the Regulations specifies **service delivery standards**. Section 28 of the 2011 Measure provides that a "service delivery standard" means a standard that relates to a service delivery activity, and is intended to promote or facilitate the use of the Welsh language, or to work towards ensuring that the Welsh language is treated no less favourably than the English language when that activity is carried out. A "service delivery activity" means a person delivering services to another person, or dealing with any other person in connection with delivering services to that other person, or to a third person.

**Schedule 2** to the Regulations specifies **policy making standards**. Section 29 of the 2011 Measure provides that a "policy making standard" means a standard that relates to a policy decision, and is intended to secure, or to contribute to securing, that the person making the policy decision considers one or more of the following—

- (a) what effects, if any, (whether positive or adverse) the policy decision would have on opportunities for people to use the Welsh language, or on treating the Welsh language no less favourably than the English language;
- (b) how the decision could be made so that the decision has positive effects, or increased positive effects, on opportunities for people to use the Welsh language, or on treating the Welsh language no less favourably than the English language;
- (c) how the decision could be made so that the decision does not have adverse effects, or has decreased adverse effects, on opportunities for other persons to use the Welsh language, or on treating the Welsh language no less favourably than the English language.

**Schedule 3** to the Regulations specifies **operational standards**. Section 30 of the 2011 Measure provides that an "operational standard" means a standard that relates to the functions, or a business or other undertaking ("relevant activities") of a person ("A"), that is intended to promote or facilitate the use of the Welsh language—

- (a) by A in carrying out A's relevant activities,

- (b) gan A a pherson arall wrth iddynt ddelio â'i gilydd mewn cysylltiad â gweithgareddau perthnasol A, neu
- (c) gan berson ac eithrio A wrth iddo gyflawni gweithgareddau at ddibenion gweithgareddau perthnasol A neu mewn cysylltiad â hwy.

Mae **Atodlen 4** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau cadw cofnodion**. Mae adran 32 o Fesur 2011 yn darparu mai ystyr "safon cadw cofnodion" yw safon sy'n ymwneud â chadw cofnodion ynghylch safonau penodedig eraill, cofnodion ynghylch cwynion sy'n ymwneud â chydymffurfedd â safonau penodedig eraill, neu gofnodion ynghylch cwynion eraill sy'n ymwneud â'r Gymraeg.

Mae **Atodlen 5** i'r Rheoliadau yn pennu **safonau sy'n ymdrin â materion atodol**. Mae'r rhain yn fathau penodol o safonau cyflenwi gwasanaethau, safonau llunio polisi, safonau gweithredu a safonau cadw cofnodion sy'n ymdrin â'r materion y cyfeirir atynt yn adran 27(4) o Fesur 2011 (sy'n atodol i'r materion yr ymdrinnir â hwy yn Atodlenni 1 i 4).

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, lluniwyd asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn. Gellir cael copi oddi wrth: Uned y Gymraeg, Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ.

- (b) by A and another person in dealings between them in connection with A's relevant activities, or
- (c) by a person other than A in carrying out activities for the purposes of, or in connection with, A's relevant activities.

**Schedule 4** to the Regulations specifies **record keeping standards**. Section 32 of the 2011 Measure provides that a "record keeping standard" is a standard relating to the keeping of records about other specified standards, records about complaints concerning compliance with other specified standards, or records about other complaints concerning the Welsh language.

**Schedule 5** to the Regulations specifies **standards that deal with supplementary matters**. These are specific forms of service delivery standards, policy making standards, operational standards and record keeping standards that deal with the matters referred to in section 27(4) of the 2011 Measure (which are supplementary to the matters dealt with in Schedules 1 to 4).

The Welsh Ministers' Code of Practice on the carrying out of Regulatory Impact Assessments was considered in relation to these Regulations. As a result, a regulatory impact assessment has been prepared as to the likely costs and benefits of complying with these Regulations. A copy can be obtained from the Welsh Language Unit, Welsh Government, Cathays Park, Cardiff, CF10 3NQ.

**2022 Rhif 796 (Cy. 174)**

**2022 No. 796 (W. 174)**

**Y GYMRAEG**

**WELSH LANGUAGE**

**Rheoliadau Safonau'r Gymraeg  
(Rhif 8) 2022**

**The Welsh Language Standards  
(No. 8) Regulations 2022**

*Gwnaed* 13 Gorffennaf 2022

*Made* 13 July 2022

*Yn dod i rym* 31 Hydref 2022

*Coming into force* 31 October 2022

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddir iddynt gan adrannau 26, 27, 39 a 150(5) o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011(1), ac wedi cael cymeradwyaeth Senedd Cymru yn unol ag adran 150(2) o'r Mesur hwnnw, yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn:

The Welsh Ministers, in exercise of the powers conferred upon them by sections 26, 27, 39 and 150(5) of the Welsh Language (Wales) Measure 2011(1), having received the approval of Senedd Cymru in accordance with section 150(2) of that Measure, make the following Regulations:

**Enwi, cychwyn, cymhwyso a dehongli**

**Title, commencement, application and interpretation**

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 8) 2022.

1.—(1) The title of these Regulations is the Welsh Language Standards (No. 8) Regulations 2022.

(2) Daw'r Rheoliadau hyn i rym ar 31 Hydref 2022.

(2) These Regulations come into force on 31 October 2022.

(3) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

(3) These Regulations apply in relation to Wales.

(4) Yn y Rheoliadau hyn—

(4) In these Regulations—

ystyr “aelod o staff” (“*member of staff*”) yw cyflogai i gorff neu berson naturiol sy'n gweithio i gorff ond nid aelod o fwrdd na chyngor y corff hwnnw (a rhaid dehongli “staff” (“*staff*”) yn unol â hynny);

a “body” (“*corff*”) means a person listed in Schedule 6;

ystyr “corff” (“*body*”) yw person a restrir yn Atodlen 6;

an “individual” (“*unigolyn*”) means a natural person ordinarily resident in Wales acting in their personal capacity but does not include a registrant acting in their capacity as a registrant;

ystyr “un sydd wedi cofrestru” (“*registrant*”) yw person sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ac sydd wedi ei gofrestru â chorff neu'n gwneud cais i fod wedi ei gofrestru â chorff;

a “member of staff” (“*aelod o staff*”) means an employee of a body or a natural person working for a body but not a board or council member of that body (and “staff” (“*staff*”) must be construed accordingly);

ystyr “unigolyn” (“*individual*”) yw person naturiol sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ac yn gweithredu yn ei enw ei hun ond nid yw'n cynnwys un sydd wedi cofrestru sy'n gweithredu yn rhinwedd ei swydd fel un sydd wedi cofrestru;

“registered” (“*wedi ei gofrestru*”) means registered in a register that the body maintains by virtue of any enactment;

ystyr “wedi ei gofrestru” (“*registered*”) yw wedi ei gofrestru mewn cofrestr y mae’r corff yn ei chynnal yn rhinwedd unrhyw ddeddfiad.

(5) Yn y Rheoliadau hyn—

- (a) mae cyfeiriadau at unrhyw weithgaredd sy’n cael ei gyflawni gan gorff, neu at unrhyw wasanaeth sy’n cael ei ddarparu gan gorff, i’w darllen fel pe baent yn cynnwys cyfeiriad at y gweithgaredd hwnnw yn cael ei gyflawni ar ran y corff, neu at y gwasanaeth hwnnw yn cael ei ddarparu ar ran y corff, gan drydydd parti o dan drefniadau a wneir rhwng y trydydd parti a’r corff;
- (b) yn unol â hynny, oni bai bod hysbysiad cydymffurfio yn darparu i’r gwrthwyneb, bydd corff wedi methu â chydymffurfio â safon mewn cysylltiad â gweithgaredd y mae wedi trefnu iddo gael ei gyflawni, neu wasanaeth y mae wedi trefnu iddo gael ei ddarparu, gan drydydd parti os nad yw’r gweithgaredd hwnnw neu’r gwasanaeth hwnnw wedi ei gyflawni neu ei ddarparu yn unol â’r safon.

(6) Nid oes dim byd yn y Rheoliadau hyn sy’n ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safon mewn cysylltiad â gweithgaredd a gyflawnir ganddo neu wasanaeth a ddarperir ganddo pan fo’n cyflawni’r gweithgaredd hwnnw neu’n darparu’r gwasanaeth hwnnw ar ran trydydd parti o dan drefniadau a wneir rhyngddo ef a’r trydydd parti.

## Safonau a bennir

2.—(1) Yn Atodlen 1—

- (a) mae Rhan 1 yn pennu safonau cyflenwi gwasanaethau;
- (b) mae Rhan 2 yn darparu bod rhaid i hysbysiad cydymffurfio ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safonau penodol a bennir yn Rhan 1 os yw wedi ei gwneud yn ofynnol i’r corff gydymffurfio â safonau penodol eraill;
- (c) mae Rhan 3 yn diffinio nifer o eiriau ac ymadroddion.

(2) Yn Atodlen 2—

- (a) mae Rhan 1 yn pennu safonau llunio polisi;
- (b) mae Rhan 2 yn diffinio nifer o eiriau ac ymadroddion.

(3) Yn Atodlen 3—

- (a) mae Rhan 1 yn pennu safonau gweithredu;
- (b) mae Rhan 2 yn darparu bod rhaid i hysbysiad cydymffurfio ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio â safonau penodol a bennir yn Rhan 1 os yw wedi ei gwneud yn ofynnol i’r corff gydymffurfio â safonau penodol eraill;

a “registrant” (“*un sydd wedi cofrestru*”) means a person ordinarily resident in Wales registered with a body or applying to be registered with a body.

(5) In these Regulations—

- (a) references to any activity being carried out by a body, or to any service being provided by a body, are to be read as including a reference to that activity being carried out on the body’s behalf or to that service being provided on the body’s behalf by a third party under arrangements made between the third party and the body;
- (b) accordingly, unless a compliance notice provides to the contrary, a body will have failed to comply with a standard in respect of an activity or service it has arranged to be carried out or provided by a third party if that activity or service has not been carried out or provided in accordance with the standard.

(6) Nothing in these Regulations requires a body to comply with a standard in respect of an activity carried out by it or a service provided by it where it is carrying out that activity or providing that service on behalf of a third party under arrangements made between it and the third party.

## Standards specified

2.—(1) In Schedule 1—

- (a) Part 1 specifies service delivery standards;
- (b) Part 2 provides that a compliance notice must require a body to comply with certain standards specified in Part 1 if it has required the body to comply with certain other standards;
- (c) Part 3 defines a number of words and expressions.

(2) In Schedule 2—

- (a) Part 1 specifies policy making standards;
- (b) Part 2 defines a number of words and expressions.

(3) In Schedule 3—

- (a) Part 1 specifies operational standards;
- (b) Part 2 provides that a compliance notice must require a body to comply with certain standards specified in Part 1 if it has required the body to comply with certain other standards;



- (c) mae Rhan 3 yn diffinio nifer o eiriau ac ymadroddion.
- (4) Yn Atodlen 4—
- (a) mae Rhan 1 yn pennu safonau cadw cofnodion;
- (b) mae Rhan 2 yn diffinio nifer o eiriau ac ymadroddion.
- (5) Yn Atodlen 5—
- (a) mae Rhan 1 yn pennu safonau sy'n ymdrin â materion sy'n atodol i'r materion yr ymdrinnir â hwy yn y safonau a bennir yn Atodlenni 1 i 4;
- (b) mae Rhan 2 yn gwneud darpariaeth ynghylch dehongli'r safonau atodol.

### **Safonau sy'n benodol gymwys**

3.—(1) Mae Gweinidogion Cymru yn awdurdodi Comisiynydd y Gymraeg i roi hysbysiad cydymffurfio i'r personau a restrir yn Atodlen 6 sy'n ei gwneud yn ofynnol iddynt gydymffurfio ag unrhyw un neu ragor o'r safonau a bennir o dan reoliad 2 ac Atodlenni 1 i 5.

(2) Ond nid awdurdodir y Comisiynydd i roi hysbysiad cydymffurfio i'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol sy'n ei gwneud yn ofynnol iddo gydymffurfio â safon 20 a safonau 23 i 32.

- (c) Part 3 defines a number of words and expressions.
- (4) In Schedule 4—
- (a) Part 1 specifies record keeping standards;
- (b) Part 2 defines a number of words and expressions.
- (5) In Schedule 5—
- (a) Part 1 specifies standards that deal with matters which are supplementary to the matters dealt with in the standards specified in Schedules 1 to 4;
- (b) Part 2 makes provision about interpreting the supplementary standards.

### **Standards that are specifically applicable**

3.—(1) The Welsh Ministers authorise the Welsh Language Commissioner to give a compliance notice to the persons listed in Schedule 6 requiring them to comply with any of the standards specified under regulation 2 and Schedules 1 to 5.

(2) But the Commissioner is not authorised to give a compliance notice to the Professional Standards Authority for Health and Social Care requiring them to comply with standard 20 and standards 23 to 32.

*Jeremy Miles*

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg, un o Weinidogion  
Cymru  
13 Gorffennaf 2022

Minister for Education and Welsh Language, one of  
the Welsh Ministers  
13 July 2022

RHAN 1

Y SAFONAU

PART 1

THE STANDARDS

|                 |  |                    |  |
|-----------------|--|--------------------|--|
| <b>1</b>        | <p><b>Safonau ynghylch gohebiaeth a anfonir gan gorff</b></p> <p><i>(1) Pan fydd corff yn ateb gohebiaeth</i></p>  | <b>1</b>           | <p><b>Standards relating to correspondence sent by a body</b></p> <p><i>(1) When a body replies to correspondence</i></p>  |
| <b>Safon 1:</b> | <p>Os byddwch yn cael gohebiaeth yn Gymraeg oddi wrth berson yng Nghymru, rhaid ichi ateb yn Gymraeg (os oes angen ateb), oni bai bod y person wedi dweud nad oes angen ateb yn Gymraeg.</p> <p><i>(2) Pan fydd corff yn gohebu â sawl unigolyn</i></p>  | <b>Standard 1:</b> | <p>If you receive correspondence from a person in Wales in Welsh you must reply in Welsh (if an answer is required), unless the person has indicated that there is no need to reply in Welsh.</p> <p><i>(2) When a body initiates correspondence with several individuals</i></p>  |
| <b>Safon 2:</b> | <p>Pan fyddwch yn anfon yr un ohebiaeth at sawl unigolyn, rhaid ichi anfon fersiwn Gymraeg o'r ohebiaeth at yr unigolion ar yr un pryd ag y byddwch yn anfon unrhyw fersiwn Saesneg ohoni.</p> <p><i>(3) Safonau cyffredinol ynghylch gohebu</i></p>   | <b>Standard 2:</b> | <p>When you send the same correspondence to several individuals, you must send a Welsh language version of the correspondence to the individuals at the same time as you send any English language version.</p> <p><i>(3) General standards relating to correspondence</i></p>   |
| <b>Safon 3:</b> | <p>Os byddwch yn llunio fersiwn Gymraeg a fersiwn Saesneg gyfatebol o ohebiaeth, rhaid ichi beidio â thrin y fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg (er enghraifft, os yw'r fersiwn Saesneg wedi ei llofnodi, neu os oes manylion cyswllt wedi eu darparu ar y fersiwn Saesneg, rhaid i'r fersiwn Gymraeg gael ei thrin yn yr un modd).</p> | <b>Standard 3:</b> | <p>If you produce a Welsh language version and a corresponding English language version of correspondence, you must not treat the Welsh language version less favourably than the English language version (for example, if the English version is signed, or if contact details are provided on the English version, then the Welsh version must be treated in the same way).</p> |

|                 |  |                    |   |
|-----------------|--|--------------------|---|
| <b>Safon 4:</b> | <p>Rhaid ichi ddatgan—</p> <p>(a) mewn gohebiaeth, a</p> <p>(b) mewn cyhoeddiadau a hysbysiadau sy'n gwahodd personau yng Nghymru i ymateb ichi neu i ohebu â chi,</p> <p>eich bod yn croesawu cael gohebiaeth yn Gymraeg, y byddwch yn ateb gohebiaeth yn Gymraeg, ac na fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.</p>  | <b>Standard 4:</b> | <p>You must state—</p> <p>(a) in correspondence, and</p> <p>(b) in publications and notices that invite persons in Wales to respond to you or to correspond with you,</p> <p>that you welcome receiving correspondence in Welsh, that you will respond to correspondence in Welsh, and that corresponding in Welsh will not lead to delay.</p>  |
| <b>2</b>        | <b>Safonau ynghylch galwadau ffôn i gorff ac oddi wrth gorff</b>   | <b>2</b>           | <b>Standards relating to telephone calls made and received by a body</b>  |
| <b>Safon 5:</b> | <p>Pan fydd unigolyn yn cysylltu â chi ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), neu ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, a bod yr unigolyn hwnnw yn gofyn ichi ddelio â'r alwad yn Gymraeg, rhaid ichi ddelio â'r alwad yn Gymraeg os oes aelod o staff sy'n siarad Cymraeg ar gael (drwy drosglwyddo'r alwad os oes angen)—</p> <p>(a) hyd nes na all yr aelod o staff sy'n siarad Cymraeg ddarparu gwasanaeth ar bwnc penodol; a</p> <p>(b) hyd nes nad oes aelod o staff sy'n siarad Cymraeg ar gael i ddarparu gwasanaeth ar y pwnc penodol hwnnw.</p> | <b>Standard 5:</b> | <p>When an individual contacts you on your main telephone number (or numbers), or on any helpline numbers or call centre numbers, and that individual requests that you deal with the call in Welsh, you must deal with the call in Welsh if a Welsh speaking member of staff is available (by transferring the call if necessary), until such point as—</p> <p>(a) the Welsh speaking member of staff cannot provide a service on a specific subject matter; and</p> <p>(b) no Welsh speaking member of staff is available to provide a service on that specific subject matter.</p> |
| <b>Safon 6:</b> | <p>Rhaid i unrhyw systemau ffôn wedi eu hawtomeiddio sydd gennych ddarparu'r gwasanaeth cyfan wedi ei awtomeiddio yn Gymraeg.</p>  | <b>Standard 6:</b> | <p>Any automated telephone systems that you have must provide the complete automated service in Welsh.</p>  |
| <b>Safon 7:</b> | <p>Pan fyddwch yn hysbysebu rhif gwasanaeth ffôn wedi ei awtomeiddio, rhaid ichi beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.</p>   | <b>Standard 7:</b> | <p>When you advertise an automated telephone service number you must not treat the Welsh language less favourably than the English language.</p>  |

|                  |   |                     |   |
|------------------|---|---------------------|---|
| <b>3</b>         | <p><b>Safonau ynghylch corff yn cynnal cyfarfodydd nad ydynt ar agor i'r cyhoedd</b></p> <p><i>(1) Cyfarfodydd rhwng corff ac un unigolyn gwahoddedig arall</i></p>   | <b>3</b>            | <p><b>Standards relating to a body holding meetings that are not open to the general public</b></p> <p><i>(1) Meetings between a body and one other invited individual</i></p>  |
| <b>Safon 8:</b>  | <p>Os byddwch yn gwahodd un unigolyn (“A”) yn unig i gyfarfod yng Nghymru (a dim personau eraill)—</p> <p>(a) rhaid ichi ofyn i A a yw’n dymuno defnyddio’r Gymraeg yn y cyfarfod, a hysbysu A y byddwch yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg neu, os oes angen, yn darparu gwasanaeth cyfieithu o’r Gymraeg i’r Saesneg at y diben hwnnw, a</p> <p>(b) os yw A wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio’r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi gynnal y cyfarfod yn Gymraeg neu, os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o’r Gymraeg i’r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.</p> | <b>Standard 8:</b>  | <p>If you invite one individual only (“A”) to a meeting in Wales (and no other persons)—</p> <p>(a) you must ask A whether A wishes to use the Welsh language at the meeting, and inform A that you will conduct the meeting in Welsh or if necessary, provide a translation service from Welsh to English for that purpose, and</p> <p>(b) if A has informed you that A wishes to use the Welsh language at the meeting, you must conduct the meeting in Welsh or, if necessary, arrange for a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English to be available at the meeting.</p> |
|                  | <p><i>(2) Cyfarfodydd rhwng corff a mwy nag un person gwahoddedig</i></p>   |                     | <p><i>(2) Meetings between a body and more than one invited person</i></p>  |
| <b>Safon 9:</b>  | <p>Os byddwch yn gwahodd mwy nag un person i gyfarfod yng Nghymru, rhaid ichi ofyn i bob unigolyn a wahoddir a yw’n dymuno defnyddio’r Gymraeg yn y cyfarfod.</p>   | <b>Standard 9:</b>  | <p>If you invite more than one person to a meeting in Wales, you must ask each individual invited whether they wish to use the Welsh language at the meeting.</p>   |
| <b>Safon 9A:</b> | <p>Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod yng Nghymru, a bod o leiaf 10% o’r gwahoddedigion wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio’r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi gynnal y cyfarfod yn Gymraeg, neu os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o’r Gymraeg i’r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.</p>   | <b>Standard 9A:</b> | <p>If you have invited more than one person to a meeting in Wales, and at least 10% of the individuals invited have informed you that they wish to use the Welsh language at the meeting, you must conduct the meeting in Welsh, or if necessary, arrange for a simultaneous translation service from Welsh to English to be available at the meeting.</p>  |

|                  |  |                     |   |
|------------------|--|---------------------|---|
| <b>Safon 9B:</b> | Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod yng Nghymru, a bod o leiaf 20% o'r gwahoddedigion wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi gynnal y cyfarfod yn Gymraeg, neu os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod. | <b>Standard 9B:</b> | If you have invited more than one person to a meeting in Wales, and at least 20% of the individuals invited have informed you that they wish to use the Welsh language at the meeting, you must conduct the meeting in Welsh, or if necessary, arrange for a simultaneous translation service from Welsh to English to be available at the meeting. |
| <b>Safon 9C:</b> | Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod yng Nghymru, a bod o leiaf 30% o'r gwahoddedigion wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi gynnal y cyfarfod yn Gymraeg, neu os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod. | <b>Standard 9C:</b> | If you have invited more than one person to a meeting in Wales, and at least 30% of the individuals invited have informed you that they wish to use the Welsh language at the meeting, you must conduct the meeting in Welsh, or if necessary, arrange for a simultaneous translation service from Welsh to English to be available at the meeting. |
| <b>4</b>         | <b>Safonau ynghylch cyfarfodydd a drefnir gan gorff sydd ar agor i'r cyhoedd</b>   | <b>4</b>            | <b>Standards relating to meetings arranged by a body that are open to the public</b>  |
| <b>Safon 10:</b> | Os byddwch yn trefnu cyfarfod a gynhelir yng Nghymru sydd ar agor i'r cyhoedd ac y caniateir cyfranogiad cyhoeddus gan unigolyn ynddo, rhaid ichi ddatgan ar unrhyw ddeunydd sy'n ei hysbysebu, ac ar unrhyw wahoddiad iddo, fod croeso i unrhyw un sy'n bresennol ddefnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod.                           | <b>Standard 10:</b> | If you arrange a meeting held in Wales that is open to the public and at which public participation by an individual is allowed you must state on any material advertising it, and on any invitation to it, that anyone attending is welcome to use the Welsh language at the meeting.  |
| <b>Safon 11:</b> | Pan fyddwch yn anfon gwahoddiadau i gyfarfod a gynhelir yng Nghymru yr ydych yn ei drefnu sydd ar agor i'r cyhoedd ac y caniateir cyfranogiad cyhoeddus gan unigolyn ynddo, rhaid ichi eu hanfon yn Gymraeg.   | <b>Standard 11:</b> | When you send invitations to a meeting held in Wales that you arrange which is open to the public and at which public participation by an individual is allowed, you must send the invitations in Welsh.  |
| <b>Safon 12:</b> | Os byddwch yn gwahodd personau i siarad mewn cyfarfod yng Nghymru yr ydych yn ei drefnu sydd ar agor i'r cyhoedd ac y caniateir cyfranogiad cyhoeddus gan unigolyn ynddo, rhaid ichi—<br><br>(a) gofyn i bob person a wahoddir i siarad a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg, a   | <b>Standard 12:</b> | If you invite persons to speak at a meeting in Wales that you arrange which is open to the public and at which public participation by an individual is allowed you must—<br><br>(a) ask each person invited to speak whether they wish to use the Welsh language, and  |

- (b) os yw'r person hwnnw (neu o leiaf un o'r personau hynny) wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw (os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb wasanaeth cyfieithu).

- (b) if that person (or at least one of those persons) has informed you that they wish to use the Welsh language at the meeting, provide a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English for that purpose (unless you conduct the meeting in Welsh without a translation service).

**Safon 13:**

Os byddwch yn trefnu cyfarfod a gynhelir yng Nghymru sydd ar agor i'r cyhoedd ac y caniateir cyfranogiad cyhoeddus gan unigolyn ynddo, rhaid ichi sicrhau bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod, a rhaid ichi hysbysu'r rheini sy'n bresennol ar lafar yn Gymraeg—

- (a) bod croeso iddynt ddefnyddio'r Gymraeg, a
- (b) bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ar gael.

**Standard 13:**

If you arrange a meeting held in Wales that is open to the public and at which public participation by an individual is allowed, you must ensure that a simultaneous translation service from Welsh to English is available at the meeting, and you must orally inform those present in Welsh—

- (a) that they are welcome to use the Welsh language, and
- (b) that a simultaneous translation service is available.

**5**

**Safonau ynghylch digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir gan gorff**

**5**

**Standards relating to public events organised or funded by a body**

**Safon 14:**

Os byddwch yn trefnu digwyddiad cyhoeddus yng Nghymru, rhaid ichi sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth hybu'r digwyddiad (er enghraifft, o ran y ffordd y mae'r digwyddiad yn cael ei hysbysebu neu y rhoddir cyhoedduswydd i'r digwyddiad).

**Standard 14:**

If you organise a public event in Wales you must ensure that, in promoting the event, the Welsh language is treated no less favourably than the English language (for example, in the way the event is advertised or publicised).

**Safon 15:**

Os byddwch yn trefnu digwyddiad cyhoeddus yng Nghymru, rhaid ichi sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg yn y digwyddiad (er enghraifft, mewn perthynas â gwasanaethau a gynigir i bersonau sy'n bresennol yn y digwyddiad, mewn perthynas ag arwyddion yr

**Standard 15:**

If you organise a public event in Wales you must ensure that the Welsh language is treated no less favourably than the English language at the event (for example, in relation to services offered to persons attending the event, in

ydych yn eu llunio a'u harddangos yn y digwyddiad, ac mewn perthynas â chyhoeddiadau sain a wneir ynddo).

relation to signs you produce and display at the event and in relation to audio announcements made at the event).

**6 Safon ynghylch cyhoeddusrwydd a hysbysebu gan gorff**

**6 Standard relating to a body's publicity and advertising**

**Safon 16:** Rhaid i unrhyw ddeunydd cyhoeddusrwydd neu ddeunydd hysbysebu yr ydych yn ei lunio pan fo'r gynulleidfa a ragwelir yn unigolyn gael ei lunio yn Gymraeg, ac os byddwch yn llunio'r deunydd yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid ichi beidio â thrin y fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg.

**Standard 16:** Any publicity or advertising material that you produce where the anticipated audience is an individual must be produced in Welsh and if you produce the material in Welsh and English, you must not treat the Welsh language version less favourably than you treat the English language version.

**7 Safonau ynghylch corff yn arddangos deunydd yn gyhoeddus**

**7 Standards relating to a body displaying material in public**

**Safon 17:** Rhaid i unrhyw ddeunydd yr ydych yn ei lunio ac yn ei arddangos yn gyhoeddus yng Nghymru gael ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg o'r deunydd yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg.

**Standard 17:** Any material that you produce and display in public in Wales must be displayed in Welsh, and you must not treat any Welsh language version of the material less favourably than the English language version.

**Safon 18:** Rhaid i unrhyw ddeunydd yr ydych yn ei lunio ac yn ei arddangos mewn arddangosfa gyhoeddus yng Nghymru sydd wedi ei threfnu gennych gael ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg o'r deunydd yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg.

**Standard 18:** Any material that you produce and display at a public exhibition in Wales organised by you must be displayed in Welsh, and you must not treat any Welsh language version of the material less favourably than you treat an English language version.

**8 Safonau ynghylch corff yn llunio ac yn cyhoeddi dogfennau a ffurflenni**

**8 Standards relating to a body producing and publishing documents and forms**

**Safon 19:** Os byddwch yn llunio ffurflen sydd i'w chwblhau gan unigolyn, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg.

**Standard 19:** If you produce a form that is to be completed by an individual, you must produce it in Welsh.

**Safon 20:** Os byddwch yn llunio ffurflen gais yr ydych yn ei rhoi ar gael i un sydd wedi cofrestru gael ei gynnwys ar y gofrestr a gynhelir gennych, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg.

**Standard 20:** If you produce an application form that you make available for a registrant to be included on the register maintained by you, you must produce it in Welsh.

|                  |   |                     |  |
|------------------|---|---------------------|--|
| <b>Safon 21:</b> | Os byddwch yn llunio dogfen (ond nid ffurflen) ar gyfer un neu ragor o unigolion, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg—  | <b>Standard 21:</b> | If you produce a document (but not a form) for one or more individuals, you must produce it in Welsh—  |
|                  | (a) os yw pwnc y ddogfen yn awgrymu y dylid ei llunio yn Gymraeg, neu   |                     | (a) if the subject matter of the document suggests that it should be produced in Welsh, or   |
|                  | (b) os yw'r gynulleidfa a ragwelir yng Nghymru, a'u disgwyliadau, yn awgrymu y dylid llunio'r ddogfen yn Gymraeg.   |                     | (b) if the anticipated audience in Wales, and their expectations, suggests that the document should be produced in Welsh.  |
| <b>Safon 22:</b> | Os byddwch yn llunio dogfen neu ffurflen yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid ichi—  | <b>Standard 22:</b> | If you produce a document or a form in Welsh and in English you must—  |
|                  | (a) peidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg (pa un a ydynt yn fersiynau ar wahân ai peidio);  |                     | (a) not treat any Welsh language version less favourably than you treat the English language version (whether separate versions or not);   |
|                  | (b) peidio â gwahaniaethu rhwng y fersiwn Gymraeg a'r fersiwn Saesneg mewn perthynas ag unrhyw ofynion sy'n berthnasol i'r ddogfen neu'r ffurflen (er enghraifft mewn perthynas ag unrhyw ddyddiad cau ar gyfer cyflwyno'r ffurflen, neu mewn perthynas â'r amser a ganiateir ar gyfer ymateb i gynnwys y ddogfen neu'r ffurflen); ac |                     | (b) not differentiate between the Welsh and English version in relation to any requirements that are relevant to the document or form (for example in relation to any deadline for submitting the form, or in relation to the time allowed to respond to the content of the document or form); and |
|                  | (c) sicrhau bod y fersiwn Saesneg yn datgan yn glir fod y ddogfen neu'r ffurflen hefyd ar gael yn Gymraeg.  |                     | (c) ensure that the English language version clearly states that the document or form is also available in Welsh.  |
| <b>9</b>         | <b>Safonau ynghylch ymchwilio i rai sydd wedi cofrestru a all arwain at achos cyfreithiol</b>   | <b>9</b>            | <b>Standards relating to investigation of registrants which may lead to legal proceedings</b>  |
| <b>Safon 23:</b> | Rhaid ichi ddatgan mewn cyhoeddiadau, canllawiau a hysbysiadau yr ydych yn eu llunio sy'n hysbysu rhai sydd wedi cofrestru ("C") am ymchwiliadau a all arwain at achosion cyfreithiol gennyh y caiff yr C y cynhelir yr ymchwiliad yn ei gylch gyflwyno ffurflenni a dogfennau a  | <b>Standard 23:</b> | You must state in publications, guidance and notices that you produce informing registrants ("R") about investigations that may lead to legal proceedings by you, that the R about whom the investigation is being conducted may submit forms and documents  |



chyflwyno sylwadau ysgrifenedig ichi yn Gymraeg mewn perthynas â'r ymchwiliad hwnnw.

and make written representations to you in Welsh in relation to that investigation.

**Safon 24:** Os byddwch yn llunio ffurflen mewn perthynas ag ymchwiliad a allai arwain at achos cyfreithiol gennych sydd i'w chwblhau gan un sydd wedi cofrestru y cynhelir yr ymchwiliad yn ei gylch, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg.

**Standard 24:** If you produce a form in relation to an investigation that may lead to legal proceedings by you that is to be completed by a registrant about whom the investigation is being conducted, you must produce it in Welsh.

**Safon 25:** Pan foch yn cysylltu ag un sydd wedi cofrestru ("C") am y tro cyntaf mewn perthynas ag ymchwiliad a all arwain at achos cyfreithiol gennych yn erbyn yr C hwnnw, rhaid ichi ofyn i'r C nodi a yw C yn dymuno siarad Cymraeg mewn cyfarfodydd a galwadau ffôn sydd wedi eu hamserlennu sy'n ymwneud â'r ymchwiliad.

**Standard 25:** Where you contact a registrant ("R") for the first time in relation to an investigation that may lead to legal proceedings by you against that R, you must ask the R to indicate whether R wishes to speak Welsh in meetings and scheduled telephone calls relating to the investigation.

**Safon 25A** Os yw un sydd wedi cofrestru ("C") wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg mewn cyfarfodydd a galwadau ffôn sydd wedi eu hamserlennu sy'n ymwneud â'r ymchwiliad, rhaid ichi gynnal y cyfarfod neu'r alwad sydd wedi ei hamserlennu yn Gymraeg neu, os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.

**Standard 25A:** If a registrant ("R") has informed you that R wishes to use the Welsh language in meetings and scheduled telephone calls relating to the investigation, you must conduct the meeting or the scheduled call in Welsh or, if necessary, arrange for a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English to be available at the meeting.

**Safon 26:** Pan foch yn cysylltu ag un sydd wedi cofrestru ("C") am y tro cyntaf mewn perthynas ag ymchwiliad a all arwain at achos cyfreithiol gennych yn erbyn yr C hwnnw, rhaid ichi ofyn i C nodi a yw'n dymuno cael copïau yn Gymraeg o ffurflenni a dogfennau yr ydych yn eu llunio ac sydd i fod ar gael i C.

**Standard 26:** Where you contact a registrant ("R") for the first time in relation to an investigation that may lead to legal proceedings by you against that R, you must ask R to indicate whether R wishes to receive copies in Welsh of forms and documents that you produce in relation to the investigation and which are to be available to R.

**Safon 26A:** Pan fo un sydd wedi cofrestru ("C") wedi nodi ei fod yn dymuno cael copïau yn Gymraeg o ffurflenni a dogfennau yr ydych yn eu llunio mewn perthynas â'r ymchwiliad ac sydd i'w rhoi ar gael i'r C hwnnw—

**Standard 26A:** Where a registrant ("R") has indicated that they wish to receive copies in Welsh of forms and documents that you produce in relation to the investigation and which are to be made available to that R, you—

- (a) rhaid ichi ddarparu'r ffurflenni hynny a'r dogfennau hynny yn Gymraeg mewn perthynas ag ymchwiliad a all arwain at achos cyfreithiol yn erbyn yr C hwnnw, a
- (b) rhaid ichi beidio â thrin eu llunio yn llai ffafriol na ffurflenni a dogfennau yr ydych yn eu llunio yn Saesneg.

- (a) must provide such forms and documents in Welsh in relation to an investigation that may lead to legal proceedings against that R, and
- (b) must not treat the production of them less favourably than forms and documents you produce in English.

**Safon 27:** Pan foch yn cael ffurflenni neu ddogfennau yn Gymraeg oddi wrth un sydd wedi cofrestru ("C") mewn perthynas ag ymchwiliad a all arwain at achos cyfreithiol ynghylch yr C hwnnw, rhaid ichi beidio â thrin y ffurflenni hynny neu'r dogfennau hynny yn llai ffafriol na'r rhai yr ydych yn eu cael yn Saesneg (gan gynnwys, ymysg materion eraill, mewn perthynas â'r amserlen ar gyfer cael y ffurflenni hynny a'r dogfennau hynny a hysbysu C am benderfyniadau).

**Standard 27:** Where you receive forms or documents in Welsh from a registrant ("R") in relation to an investigation that may lead to legal proceedings about that R, you must not treat those forms or documents less favourably than ones that you receive in English (including, amongst other matters, in relation to the timescale for receiving such forms and documents and informing R of decisions).

**10 Safonau ynghylch achosion cyfreithiol**

**10 Standards relating to legal proceedings**

**Safon 28:** Rhaid ichi ddatgan mewn cyhoeddiadau, canllawiau a hysbysiadau yr ydych yn eu llunio sy'n hysbysu rhai sydd wedi cofrestru am achosion cyfreithiol y caiff yr un sydd wedi cofrestru sy'n destun yr achos cyfreithiol gyflwyno ffurflenni a dogfennau a chyflwyno sylwadau ysgrifenedig ichi yn Gymraeg mewn perthynas â'r achos hwnnw.

**Standard 28:** You must state in publications, guidance and notices that you produce informing registrants about legal proceedings that the registrant who is the subject of the legal proceedings may submit forms and documents and make written representations to you in Welsh in relation to those proceedings.

**Safon 29:** Os byddwch yn llunio ffurflen mewn perthynas ag achos cyfreithiol sydd i'w chwblhau gan un sydd wedi cofrestru sy'n destun achos cyfreithiol, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg.

**Standard 29:** If you produce a form in relation to legal proceedings that is to be completed by a registrant who is the subject of legal proceedings, you must produce it in Welsh.

**Safon 30:** Pan fo un sydd wedi cofrestru ("C") sy'n destun achos cyfreithiol yn cysylltu â chi am y tro cyntaf i ymateb i'r achos cyfreithiol hwnnw, rhaid ichi ofyn i'r C nodi a

**Standard 30:** Where a registrant ("R") who is the subject of legal proceedings contacts you for the first time to respond to those legal proceedings, you must ask the R to indicate

yw'r C yn dymuno siarad yn Gymraeg yn yr achos cyfreithiol hwnnw(1).

whether the R wishes to speak in Welsh in those legal proceedings(1).

**Safon 30A:** Os yw un sydd wedi cofrestru ("C") wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg mewn unrhyw achos cyfreithiol a gynhelir yn Lloegr, rhaid ichi gynnal yr achos cyfreithiol yn Gymraeg neu, os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.

**Standard 30A:** If a registrant ("R") has informed you that R wishes to use the Welsh language in any legal proceedings held in England, you must conduct the legal proceedings in Welsh or, if necessary, arrange for a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English to be available at the meeting.

**Safon 31:** Pan fo un sydd wedi cofrestru sy'n destun yr achos cyfreithiol ("C") yn cysylltu â chi am y tro cyntaf i ymateb i achos cyfreithiol, rhaid ichi ofyn i C nodi a yw'n dymuno cael copiâu yn Gymraeg o ffurflenni a dogfennau yr ydych yn eu llunio mewn perthynas â'r achos cyfreithiol hwnnw ac sydd i fod ar gael i C.

**Standard 31:** Where a registrant who is the subject of the legal proceedings ("R") contacts you for the first time to respond to legal proceedings, you must ask R to indicate whether R wishes to receive copies in Welsh of forms and documents that you produce in relation to those legal proceedings and which are to be available to R.

**Safon 31A:** Pa fo un sydd wedi cofrestru ("C") wedi nodi ei fod yn dymuno cael copiâu yn Gymraeg o ffurflenni a dogfennau yr ydych yn eu llunio mewn perthynas â'r achos cyfreithiol hwnnw ac sydd i'w rhoi ar gael i'r C hwnnw—

**Standard 31A:** Where a registrant ("R") has indicated that they wish to receive copies in Welsh of forms and documents that you produce in relation to those legal proceedings and which are to be made available to that R, you—

(a) rhaid ichi ddarparu'r ffurflenni hynny a'r dogfennau hynny yn Gymraeg mewn perthynas â'r achos cyfreithiol hwnnw, a

(a) must provide such forms and documents in Welsh in relation to those legal proceedings, and

(b) rhaid ichi beidio â thrin eu llunio yn llai ffafriol na ffurflenni a dogfennau yr ydych yn eu llunio yn Saesneg.

(b) must not treat the production of them less favourably than forms and documents you produce in English.

**Safon 32:** Pan foch yn cael ffurflenni neu ddogfennau yn Gymraeg oddi wrth un sydd wedi cofrestru sy'n destun achos cyfreithiol ("C") sy'n ymateb i achos cyfreithiol, rhaid

**Standard 32:** Where you receive forms or documents in Welsh from a registrant who is the subject of legal proceedings ("R") responding to legal proceedings, you must not

---

(1) Mae adran 22 o Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993 (p. 38) yn gwneud darpariaeth ynghylch siarad Cymraeg mewn achosion cyfreithiol yng Nghymru.

---

(1) Section 22 of the Welsh Language Act 1993 (c. 38) makes provision about speaking Welsh in legal proceedings in Wales.

ichi beidio â thrin y ffurflenni hynny neu'r dogfennau hynny yn llai ffafriol na'r rhai yr ydych yn eu cael yn Saesneg (gan gynnwys, ymysg materion eraill, mewn perthynas â'r amserlen ar gyfer cael y ffurflenni hynny a'r dogfennau hynny a hysbysu C am benderfyniadau).

treat those forms or documents less favourably than ones that you receive in English (including amongst other matters, in relation to the timescale for receiving such forms and documents and informing R of decisions).

**11 Safonau ynghylch gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff**

**11 Standards relating to a body's websites and on-line services**

**Safon 33:** Rhaid ichi ddynodi a chynnal tudalen (neu dudalennau) ar eich gwefan sy'n darparu gwybodaeth (yn Gymraeg)—

**Standard 33:** You must designate and maintain a page (or pages) on your website which provides information (in Welsh) on—

- (a) amdanoch chi,
- (b) am y gwasanaethau yr ydych yn eu darparu yn gyffredinol,
- (c) am y gwasanaethau yr ydych yn eu darparu yng Nghymru,
- (ch) am sut i wneud cwyn ynghylch person sy'n cael ei reoleiddio gennych,
- (d) am y gwasanaethau Cymraeg yr ydych yn eu darparu a sut y gellir cael gafael ar bob un o'r gwasanaethau Cymraeg hynny.

- (a) you,
- (b) the services you provide generally,
- (c) the services you provide in Wales,
- (ch) how to make a complaint about a person regulated by you,
- (d) the Welsh language services you provide and how each of those Welsh language services can be accessed.

**Safon 34:** Os oes gennych dudalen Gymraeg ar eich gwefan sy'n cyfateb i dudalen Saesneg, rhaid ichi ddatgan yn glir ar y dudalen Saesneg fod y dudalen hefyd ar gael yn Gymraeg, a rhaid ichi ddarparu dolen uniongyrchol i'r dudalen Gymraeg ar y dudalen Saesneg gyfatebol.

**Standard 34:** If you have a Welsh language web page that corresponds to an English language web page, you must state clearly on the English language web page that the page is also available in Welsh, and you must provide a direct link to the Welsh page on the corresponding English page.

**12 Safonau ynghylch defnydd corff o'r cyfryngau cymdeithasol**

**12 Standards relating to a body's use of social media**

**Safon 35:** Os bydd person yn cysylltu â chi drwy'r cyfryngau cymdeithasol yn Gymraeg, rhaid ichi ateb yn Gymraeg (os oes angen ateb).

**Standard 35:** If a person contacts you by social media in Welsh, you must reply in Welsh (if an answer is required).

|                  |   |                     |  |
|------------------|---|---------------------|--|
| <b>Safon 36:</b> | Pan fyddwch yn defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol ac yn postio neges sy'n ymwneud â Chymru yn unig, rhaid ichi gyhoeddi'r neges yn Gymraeg.   | <b>Standard 36:</b> | When you use social media and post content which relates exclusively to Wales, you must publish the message in Welsh.  |
| <b>13</b>        | <b>Safonau ynghylch hysbysiadau a wneir gan gorff</b>   | <b>13</b>           | <b>Standards relating to notices made by a body</b>  |
| <b>Safon 37:</b> | Rhaid i unrhyw hysbysiad yr ydych yn ei gyhoeddi neu'n ei arddangos yng Nghymru ac sy'n ymwneud â gwasanaeth a ddarperir yng Nghymru gael ei gyhoeddi neu ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg o hysbysiad yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg ohono.                                  | <b>Standard 37:</b> | Any notice that you publish or display in Wales and which relates to a service provided in Wales must be published or displayed in Welsh, and you must not treat any Welsh language version of a notice less favourably than an English language version.                |
| <b>Safon 38:</b> | Pan fyddwch yn cyhoeddi neu'n arddangos hysbysiad yng Nghymru sy'n cynnwys testun Cymraeg yn ogystal â thestun Saesneg, rhaid i'r testun Cymraeg gael ei roi mewn safle fel mai hwnnw sy'n debygol o gael ei ddarllen yn gyntaf.  | <b>Standard 38:</b> | When you publish or display a notice in Wales that contains Welsh language text as well as English language text, the Welsh language text must be positioned so that it is likely to be read first.  |
| <b>14</b>        | <b>Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff</b>  | <b>14</b>           | <b>Standards for raising awareness about Welsh language services provided by a body</b>  |
| <b>Safon 39:</b> | Rhaid ichi hybu unrhyw wasanaeth Cymraeg a ddarperir gennych, a hysbysebu'r gwasanaeth hwnnw yn Gymraeg.  | <b>Standard 39:</b> | You must promote any Welsh language service that you provide, and advertise that service in Welsh.   |
| <b>Safon 40:</b> | Os byddwch yn darparu gwasanaeth yn Gymraeg sy'n cyfateb i wasanaeth yr ydych yn ei ddarparu yn Saesneg, rhaid i unrhyw gyhoeddusrwydd neu ddogfen yr ydych yn ei lunio neu'n ei llunio, neu wefan yr ydych yn ei chyhoeddi, sy'n cyfeirio at y gwasanaeth Saesneg ddatgan hefyd fod gwasanaeth cyfatebol ar gael yn Gymraeg. | <b>Standard 40:</b> | If you provide a service in Welsh that corresponds to a service you provide in English, any publicity or document that you produce, or website that you publish, which refers to the English service must also state that a corresponding service is available in Welsh. |
| <b>15</b>        | <b>Safon ynghylch hunaniaeth gorfforaethol corff</b>  | <b>15</b>           | <b>Standard relating to a body's corporate identity</b>  |
| <b>Safon 41:</b> | Pan fyddwch yn llunio, yn diwygio neu'n cyflwyno eich hunaniaeth gorfforaethol, rhaid ichi beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.  | <b>Standard 41:</b> | When you form, revise or present your corporate identity, you must not treat the Welsh language less favourably than the English language.   |

## RHAN 2

### SAFONAU SY’N DDIBYNNOL AR SAFONAU ERAILL – AMODAU ARBENNIG

16

Pan fydd hysbysiad cydymffurfio yn ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un o’r safonau a restrir ar res benodol yng ngholofn 1 o Dabl 1, rhaid i’r hysbysiad cydymffurfio hwnnw hefyd ei gwneud yn ofynnol i’r corff hwnnw gydymffurfio (ym mha fodd bynnag y mae Comisiynydd y Gymraeg yn ystyried ei fod yn briodol) â’r safon neu’r safonau a restrir ar y rhes honno yng ngholofn 2 (neu ag un neu ragor o’r safonau hynny pan fo hynny’n cael ei ddatgan).

TABLE 1

| <i>Rhes</i> | Colofn 1<br><i>Prif safon</i>                                       | Colofn 2<br><i>Safon ddibynnol</i>                             |
|-------------|---|--|
| (1)         | <b>Ateb gohebiaeth</b><br><br>Safon 1                               | Safon 4  |
| (2)         | <b>Gohebu â sawl person</b><br><br>Safon 2                          | Safon 3<br>Safon 4   |
| (3)         | <b>Codi ymwybyddiaeth ynghylch gohebu yn Gymraeg</b><br><br>Safon 4 | Safon 1  |
| (4)         | <b>Cyfarfodydd â mwy nag un person</b><br><br>Safon 9               | Un neu ragor o’r canlynol:<br>Safon 9A<br>Safon 9B<br>Safon 9C |

## PART 2

### STANDARDS THAT ARE RELIANT ON OTHER STANDARDS – SPECIAL CONDITIONS

16

When a compliance notice requires a body to comply with one of the standards listed on a specific row in column 1 of Table 1, that compliance notice must also require that body to comply (in whatever way the Welsh Language Commissioner considers appropriate) with the standard or standards listed in column 2 of that row (or with one or more of those standards where that is stated).

TABLE 1

| <i>Row</i> | Column 1<br><i>Main standard</i>  | Column 2<br><i>Reliant standard</i>  |
|------------|---|--|
| (1)        | <b>Replying to correspondence</b><br><br>Standard 1                     | Standard 4   |
| (2)        | <b>Corresponding with several persons</b><br><br>Standard 2             | Standard 3<br>Standard 4   |
| (3)        | <b>Raising awareness about corresponding in Welsh</b><br><br>Standard 4 | Standard 1   |
| (4)        | <b>Meetings with more than one person</b><br><br>Standard 9             | One or more of the following:<br>Standard 9A<br>Standard 9B<br>Standard 9C |

|      |   |           |
|------|---|-----------|
| (5)  | <b>Cyfarfodydd â mwy nag un person</b><br>Safon 9A, 9B neu 9C   | Safon 9   |
| (6)  | <b>Cyfarfodydd cyhoeddus</b><br>Safon 10                        | Safon 13  |
| (7)  | <b>Cyfarfodydd cyhoeddus</b><br>Safon 13                        | Safon 10  |
| (8)  | <b>Dogfennau</b><br>Safon 19, 20 neu 21                         | Safon 22  |
| (9)  | <b>Ymchwilio a all arwain at achos cyfreithiol</b><br>Safon 26  | Safon 26A |
| (10) | <b>Ymchwilio a all arwain at achos cyfreithiol</b><br>Safon 26A | Safon 26  |
| (11) | <b>Achosion cyfreithiol</b><br>Safon 30                         | Safon 30A |
| (12) | <b>Achosion cyfreithiol</b><br>Safon 30A                        | Safon 30  |
| (13) | <b>Achosion cyfreithiol</b><br>Safon 31                         | Safon 31A |
| (14) | <b>Achosion cyfreithiol</b><br>Safon 31A                        | Safon 31  |

|      |   |              |
|------|---|--------------|
| (5)  | <b>Meetings with more than one person</b><br>Standard 9A, 9B or 9C      | Standard 9   |
| (6)  | <b>Public meetings</b><br>Standard 10                                   | Standard 13  |
| (7)  | <b>Public meetings</b><br>Standard 13                                   | Standard 10  |
| (8)  | <b>Documents</b><br>Standard 19, 20, or 21                              | Standard 22  |
| (9)  | <b>Investigation that may lead to legal proceedings</b><br>Standard 26  | Standard 26A |
| (10) | <b>Investigation that may lead to legal proceedings</b><br>Standard 26A | Standard 26  |
| (11) | <b>Legal proceedings</b><br>Standard 30                                 | Standard 30A |
| (12) | <b>Legal proceedings</b><br>Standard 30A                                | Standard 30  |
| (13) | <b>Legal proceedings</b><br>Standard 31                                 | Standard 31A |
| (14) | <b>Legal proceedings</b><br>Standard 31A                                | Standard 31  |

### RHAN 3

#### DEHONGLI'R SAFONAU

- 17** Rhaid dehongli'r safonau a bennir yn Rhan 1 o'r Atodlen hon fel a ganlyn.
- 18** Nid yw'r safonau ond yn gymwys i'r graddau y mae corff—
- (a) yn cyflenwi gwasanaethau i berson, neu
  - (b) yn delio ag unrhyw berson arall mewn cysylltiad â chyflenwi gwasanaethau—
    - (i) i'r person arall hwnnw, neu
    - (ii) i drydydd person.
- 19** Nid yw'n ofynnol i gorff lunio, arddangos nac anfon deunydd yn Gymraeg i'r graddau y mae deddfiad arall wedi pennu geiriad dogfen, arwydd neu ffurflen a fyddai'n groes i'r gofyniad hwnnw.
- 20** At ddibenion y safonau—
- (a) nid yw gofyniad i lunio unrhyw ddeunydd ysgrifenedig, i'w anfon, i'w gyhoeddi, i'w arddangos, i'w roi ar gael neu i'w ddyroddi yn Gymraeg yn golygu mai dim ond yn Gymraeg y dylid llunio'r deunydd, ei anfon, ei gyhoeddi, ei arddangos, ei roi ar gael neu ei ddyroddi, nac yn golygu y dylid llunio'r deunydd yn Gymraeg yn gyntaf (oni bai bod hynny'n cael ei ddatgan yn benodol yn y safon);
  - (b) nid yw gofyniad i ddarparu gwasanaeth yn Gymraeg yn golygu mai dim ond yn Gymraeg y dylid darparu'r gwasanaeth hwnnw (oni bai bod hynny'n cael ei ddatgan yn benodol yn y safon).

### PART 3

#### INTERPRETING THE STANDARDS

- 17** The standards specified in Part 1 of this Schedule must be interpreted as follows.
- 18** The standards only apply to the extent that a body—
- (a) delivers services to a person, or
  - (b) deals with any other person in connection with delivering services—
    - (i) to that other person, or
    - (ii) to a third person.
- 19** A body is not required to produce, to display or to send material in Welsh to the extent that another enactment has specified the wording of a document, a sign or a form which would run contrary to that requirement.
- 20** For the purposes of the standards—
- (a) a requirement to produce, to send, to publish, to display, to make available or to issue any written material in Welsh does not mean that the material should be produced, sent, published, displayed, made available or issued in Welsh only, nor does it mean that the material should be produced in Welsh first (unless that is specifically stated in the standard);
  - (b) a requirement to provide a service in Welsh does not mean that that service should only be provided in Welsh (unless that is specifically stated in the standard).



(1) Nid yw'n ofynnol i gorff gyfieithu i'r Gymraeg unrhyw destun nad yw wedi ei lunio ("testun A").

(2) Ni fydd corff yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol os nad yw'n cyfieithu testun A i'r Gymraeg ond gweler is-baragraff (3).

(3) Rhaid i gorff ddefnyddio'r fersiwn Gymraeg o destun A os yw person arall wedi llunio testun A yn Gymraeg yn unol—

- (a) â'i Gynllun Iaith Gymraeg;
- (b) â dyletswydd i gydymffurfio â safonau;
- (c) â Rheolau Sefydlog Senedd Cymru;
- (ch) ag adran 35(1C) o Ddeddf 2006; neu
- (d) â Chynllun Ieithoedd Swyddogol Comisiwn y Senedd.

(4) Yn y paragraff hwn—

- (a) ystyr "Cynllun Iaith Gymraeg" yw cynllun iaith Gymraeg a lunnir yn unol â Rhan 2 o Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993(1);
- (b) ystyr "dyletswydd i gydymffurfio â safonau" yw dyletswydd i gydymffurfio â safon o dan adran 25 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011;
- (c) ystyr "Deddf 2006" yw Deddf Llywodraeth Cymru 2006(2);
- (ch) ystyr "Rheolau Sefydlog y Senedd" yw rheolau sefydlog a wnaed o dan adran 31 o Ddeddf 2006;
- (d) ystyr "Cynllun Ieithoedd Swyddogol Comisiwn y Senedd" yw'r Cynllun a fabwysiadwyd ac a gyhoeddwyd o dan baragraff 8 o Atodlen 2 i Ddeddf 2006.

(1) 1993 p. 38.  
(2) 2006 p. 32.

(1) A body is not required to translate into Welsh any text that it has not produced ("text A").

(2) A body will not be treating the Welsh language less favourably if it does not translate text A into Welsh but see sub-paragraph (3).

(3) A body must use the Welsh version of text A if another person has produced text A in Welsh in accordance with—

- (a) its Welsh Language Scheme;
- (b) a duty to comply with standards;
- (c) Standing Orders of Senedd Cymru;
- (ch) section 35(1C) of the 2006 Act; or
- (d) the Senedd Commission's Official Languages Scheme.

(4) In this paragraph—

- (a) "Welsh Language Scheme" means a Welsh language scheme produced in accordance with Part 2 of the Welsh Language Act 1993(1);
- (b) "a duty to comply with standards" means a duty to comply with a standard under section 25 of the Welsh Language (Wales) Measure 2011;
- (c) "the 2006 Act" means the Government of Wales Act 2006(2);
- (ch) "Standing Orders of the Senedd" means standing orders made under section 31 of the 2006 Act;
- (d) "the Senedd Commission's Official Languages Scheme" means the Scheme adopted and published under paragraph 8 of Schedule 2 to the 2006 Act.

(1) 1993 c. 38.  
(2) 2006 c. 32.

|           |  |           |   |
|-----------|--|-----------|---|
| <b>22</b> | <p>At ddiben safonau 2, 16, 19, 20 ac 21, mae cyfeiriad at—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) deunydd cyhoeddusrwydd neu ddeunydd hysbysebu sy'n cael ei lunio ar gyfer unigolyn,</li> <li>(b) ffurflen neu ddogfen sydd ar gael i rai sydd wedi cofrestru neu unigolion,</li> <li>(c) ffurflen sydd i'w chwblhau gan unigolyn, neu</li> <li>(ch) gohebiaeth sy'n cael ei hanfon at unigolion,</li> </ul> <p>yn golygu deunydd cyhoeddusrwydd neu ddeunydd hysbysebu, dogfennau, ffurflenni neu ohebiaeth pa un a yw hefyd yn cael ei llunio ar gyfer personau y tu allan i Gymru, ar gael iddynt, i'w cwblhau ganddynt neu i'w hanfon atynt ai peidio.</p> | <b>22</b> | <p>For the purpose of standards 2, 16, 19, 20 and 21, a reference to—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) publicity or advertising material being produced for an individual,</li> <li>(b) a form or document being available to registrants or individuals,</li> <li>(c) a form to be completed by an individual, or</li> <li>(ch) correspondence being sent to individuals,</li> </ul> <p>means publicity or advertising material, documents, forms or correspondence whether or not it is also produced for, available to, to be completed by or sent to persons outside Wales.</p> |
| <b>23</b> | <p>Yn safon 6, ystyr system ffôn “wedi ei hawtomeiddio” yw system sy'n ateb galwadau ffôn ac yn arwain personau drwy drefn benodedig gyda neges wedi ei recordio sy'n gofyn, er enghraifft, i berson bwyso bysellau gwahanol er mwyn dewis opsiynau gwahanol.</p>  | <b>23</b> | <p>In standard 6 an “automated” telephone system means a system that answers telephone calls and guides persons through a set procedure with a recorded message which, for example, asks a person to press different keys in order to choose different options.</p>   |
| <b>24</b> | <p>At ddibenion y safonau, nid yw “cyfarfodydd” yn cynnwys achosion cyfreithiol.</p>   | <b>24</b> | <p>For the purposes of the standards, “meetings” do not include legal proceedings.</p>  |
| <b>25</b> | <p>Nid yw safon 15 yn gymwys pan wneir y neges y byddwch yn ei chyhoeddi dros system annerch gyhoeddus yn ystod argyfwng neu ymarfer argyfwng.</p>   | <b>25</b> | <p>Standard 15 does not apply when the message that you announce over a public address system is made during an emergency or an emergency drill.</p>  |
| <b>26</b> | <p>Nid yw safon 17 yn gymwys i ddeunydd a arddangosir ar wefan corff.</p>  | <b>26</b> | <p>Standard 17 does not apply to material displayed on a body's website.</p>  |
| <b>27</b> | <p>(1) Yn ddarostyngedig i is-baragraff (2), pan fo safon yn cyfeirio at ddeunydd sydd i'w lunio yn Gymraeg, mae cyfeiriadau at beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg neu at beidio â thrin fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg yn cynnwys, ymysg materion eraill (ac</p>   | <b>27</b> | <p>(1) Subject to sub-paragraph (2), where a standard refers to material that is to be produced in Welsh, references to treating the Welsh language no less favourably than the English language, or to treating a Welsh language version no less favourably than an English language version, include, amongst other matters (and in addition to specific</p>  |

yn ychwanegol at faterion penodol y cyfeirir atynt mewn unrhyw safon unigol), beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran—

- (a) golwg y deunydd (er enghraifft mewn perthynas â lliw neu ffont unrhyw destun);
- (b) maint y deunydd;
- (c) lleoliad ac amlygrwydd y deunydd mewn unrhyw fan cyhoeddus;
- (ch) pryd a sut y caiff y deunydd ei gyhoeddi, ei ddarparu neu ei arddangos;
- (d) fformat cyhoeddi deunydd.

(2) Ni fydd corff yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg os nad yw'n anfon, yn arddangos neu'n cylchredeg deunydd Cymraeg y tu allan i Gymru.

28

(1) Nid yw safon 19 yn gymwys i'r ffurflenni a restrir yn is-baragraff (2).

(2) Y ffurflenni yw—

- (a) ffurflenni a ddefnyddir gan gorff i recriwtio cyflogeion;
- (b) ffurflenni a ddefnyddir pan gyflwynir tendr i ymrwymo i gcontract â chorff.

29

At ddibenion safon 21, nid yw cyfeiriadau at ddogfennau neu ddeunyddiau eraill sydd ar gael i unigolion yn cynnwys dogfennau neu ddeunyddiau nad ydynt ond ar gael yn rhinwedd Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000(1).

30

Nid yw safon 21 yn gymwys i ddogfen a lunnir yn gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer rhai sydd wedi cofrestru.

matters referred to in any individual standard), treating the Welsh language no less favourably as regards—

- (a) the visual presentation of material (for example in relation to the colour or font of any text);
- (b) the size of the material;
- (c) the position and prominence of the material in any public place;
- (ch) when and how the material is published, provided or exhibited;
- (d) the publication format of material.

(2) A body will not be treating the Welsh language less favourably than the English language if it does not send, display or circulate Welsh language material outside of Wales.

28

(1) Standard 19 does not apply to the forms listed in sub-paragraph (2).

(2) The forms are—

- (a) forms used by a body to recruit employees;
- (b) forms used when submitting a tender to enter into a contract with a body.

29

For the purposes of standard 21, references to documents or other materials being available to individuals do not include documents or materials that are only available by virtue of the Freedom of Information Act 2000(1).

30

Standard 21 does not apply to a document produced wholly or mainly for registrants.

---

(1) 2000 p. 36.

---

(1) 2000 c. 36.

|           |  |           |  |
|-----------|--|-----------|--|
| <b>31</b> | <p>Nid yw safonau 21 a 22 yn gymwys i—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) deddfiad a wneir gan gorff neu i ddeddfiad drafft a lunnir gan gorff; neu</li> <li>(b) unrhyw ddeunydd hysbysebu a gynhwysir mewn dogfen, llyfryn, taflen, pamffled neu gerdyn.</li> </ul>   | <b>31</b> | <p>Standards 21 and 22 do not apply to—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) an enactment made by a body or to a draft enactment prepared by a body; or</li> <li>(b) any advertising material contained in a document, brochure, leaflet, pamphlet or card.</li> </ul>   |
| <b>32</b> | <p>At ddibenion y safonau hyn, ystyr “achos cyfreithiol” yw achos cyfreithiol mewn perthynas ag un sydd wedi cofrestru.</p>  | <b>32</b> | <p>For the purposes of these standards “legal proceedings” means legal proceedings in relation to a registrant.</p>  |
| <b>33</b> | <p>At ddibenion safonau 25 a 26, mae corff yn cysylltu ag un sydd wedi cofrestru am y tro cyntaf pan fydd yn cysylltu â'r un sydd wedi cofrestru am y tro cyntaf ar ôl y dyddiad y mae hysbysiad cydymffurfio wedi ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon.</p>  | <b>33</b> | <p>For the purposes of standards 25 and 26 a body contacts a registrant for the first time when it contacts the registrant for the first time after the date on which a compliance notice has required the body to comply with the standard.</p>   |
| <b>34</b> | <p>At ddibenion safonau 30 ac 31, mae un sydd wedi cofrestru yn cysylltu â chorff am y tro cyntaf pan fydd yr un sydd wedi cofrestru yn cysylltu â'r corff am y tro cyntaf ar ôl y dyddiad y mae hysbysiad cydymffurfio wedi ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon.</p>  | <b>34</b> | <p>For the purposes of standards 30 and 31 a registrant contacts a body for the first time when the registrant contacts the body for the first time after the date on which a compliance notice has required the body to comply with the standard.</p>   |
| <b>35</b> | <p>Nid yw safonau 33 i 34 (gwefannau) yn gymwys i—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) dogfennau y darperir dolen iddynt ar wefan, deunydd hysbysebu ar wefan, na chlipiau fideo a sain ar wefan (gweler safonau 21 a 22 am ddarpariaeth benodol mewn perthynas â dogfennau, a safon 16 mewn perthynas â deunydd hysbysebu a lunnir gan gorff);</li> <li>(b) gwybodaeth a gyflwynir gan bersonau (ac eithrio'r corff) ar dudalen ryngweithiol a gyhoeddir ar wefan corff (er enghraifft, ar adran ar gyfer sylwadau neu ar fforwm trafod).</li> </ul> | <b>35</b> | <p>Standards 33 to 34 (websites) do not apply to—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) documents to which a link is provided on a website, advertising material on a website, or to video and audio clips on a website (see standards 21 and 22 for specific provision in relation to documents and standard 16 in relation to advertising material produced by a body);</li> <li>(b) information presented by persons (other than the body) on an interactive page published on a body's website (for example on a section for comments or on a discussion forum).</li> </ul> |

|           |   |           |   |
|-----------|---|-----------|---|
| <b>36</b> | Nid yw safonau 1 i 4 (gohebu) yn gymwys i ohebiaeth a anfonir drwy'r cyfryngau cymdeithasol (gweler safon 35 mewn perthynas â'r cyfryngau cymdeithasol).  | <b>36</b> | Standards 1 to 4 (correspondence) do not apply to correspondence sent by social media (see standard 35 in relation to social media).  |
| <b>37</b> | Nid yw safonau 35 ac 36 (y cyfryngau cymdeithasol) yn gymwys i—<br>(a) dogfennau y darperir dolen iddynt drwy'r cyfryngau cymdeithasol, nac i glipiau fideo a sain a ddarperir drwy'r cyfryngau cymdeithasol (gweler safonau 21 a 22 am ddarpariaeth benodol mewn perthynas â dogfennau, a safon 16 mewn perthynas â deunydd hysbysebu a lunnir gan gorff);<br>(b) gwybodaeth a gyflwynir gan bersonau (ac eithrio'r corff) ar gyfrif cyfryngau cymdeithasol corff (er enghraifft, ar adran ar gyfer sylwadau). | <b>37</b> | Standards 35 and 36 (social media) do not apply to—<br>(a) documents to which a link is provided through social media, or to video and audio clips provided through social media (see standards 21 and 22 for specific provision in relation to documents, and standard 16 in relation to advertising material produced by a body);<br>(b) information presented by persons (other than the body) on a body's social media account (for example on a section for comments). |
| <b>38</b> | At ddibenion safonau 37 a 38, nid yw "hysbysiad" yn cynnwys hysbysiadau a ragnodir gan ddeddfiad.   | <b>38</b> | For the purposes of standards 37 and 38 a "notice" does not include notices prescribed by an enactment.   |
| <b>39</b> | (1) At ddibenion safon 41, mae'r cyfeiriad at gorff yn llunio neu'n cyflwyno ei "hunaniaeth gorfforaethol" yn cynnwys, ymysg pethau eraill, y ffordd y mae corff yn ei gyflwyno ei hun drwy ddatganiadau gweledol, yr enw neu'r enwau a ddefnyddir gan gorff, a'r brandio a'r sloganau a ddefnyddir gan gorff (er enghraifft, brandio a sloganau a argraffir ar ei bapur ysgrifennu).<br>(2) Nid yw safon 41 yn gymwys i'r graddau y mae deddfiad yn ei gwneud yn ofynnol i gorff ddefnyddio enw cyfreithiol.   | <b>39</b> | (1) For the purposes of standard 41, the reference to a body forming or presenting its "corporate identity" includes, amongst other things, the way a body presents itself by means of visual statements, the name or names used by a body, and a body's branding and slogans (for example, branding and slogans printed on its stationery).<br>(2) Standard 41 does not apply to the extent that an enactment requires a body to use a legal name.                         |

Safonau llunio polisi

RHAN 1

Y SAFONAU

1

**Safonau ynghylch ystyried effeithiau penderfyniadau polisi a wneir gan gorff ar y Gymraeg**

**Safon 42:**

Pan fyddwch yn llunio polisi newydd, neu'n adolygu neu'n diwygio polisi sydd eisoes yn bodoli, rhaid ichi ystyried pa effeithiau, os o gwbl (pa un a yw'r rheini yn bositif neu'n andwyol), y byddai'r penderfyniad polisi yn eu cael ar—

(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

**Safon 43:**

Pan fyddwch yn llunio polisi newydd, neu'n adolygu neu'n diwygio polisi sydd eisoes yn bodoli, rhaid ichi ystyried sut y gellid llunio'r polisi (neu sut y gellid newid polisi sydd eisoes yn bodoli) fel y byddai'r penderfyniad polisi yn cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar—

(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

**Safon 44:**

Pan fyddwch yn llunio polisi newydd, neu'n adolygu neu'n diwygio polisi sydd eisoes yn bodoli, rhaid ichi ystyried sut y gellid llunio'r polisi (neu sut y gellid newid polisi sydd eisoes yn bodoli) fel na fyddai'r penderfyniad polisi yn cael effeithiau andwyol, neu fel y byddai'n cael effeithiau llai andwyol, ar—

(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

Policy making Standards

PART 1

THE STANDARDS

1

**Standards relating to considering the effects of a body's policy decisions on the Welsh language**

**Standard 42:**

When you formulate a new policy, or review or revise an existing policy, you must consider what effects, if any (whether positive or adverse), the policy decision would have on—

(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and

(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

**Standard 43:**

When you formulate a new policy, or review or revise an existing policy, you must consider how the policy could be formulated (or how an existing policy could be changed) so that the policy decision would have positive effects, or increased positive effects, on—

(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and

(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

**Standard 44:**

When you formulate a new policy, or review or revise an existing policy, you must consider how the policy could be formulated (or how an existing policy could be changed) so that the policy decision would not have adverse effects, or so that it would have decreased adverse effects, on—

(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

**Safon 45:** Pan fyddwch yn cyhoeddi dogfen ymgynghori sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi, rhaid i'r ddogfen ystyried yr effeithiau (pa un a yw'r rheini yn bositif neu'n andwyol) y byddai'r penderfyniad polisi o dan ystyriaeth yn eu cael ar y canlynol, a cheisio barn ynghylch yr effeithiau hynny—

(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

**Standard 45:** When you publish a consultation document which relates to a policy decision, the document must consider, and seek views on, the effects (whether positive or adverse) that the policy decision under consideration would have on—

(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and

(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

**Safon 46:** Pan fyddwch yn cyhoeddi dogfen ymgynghori sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi, rhaid i'r ddogfen ystyried sut y gellid llunio neu ddiwygio'r polisi o dan ystyriaeth fel y byddai'n cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar y canlynol, a cheisio barn ynghylch hynny—

(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

**Standard 46:** When you publish a consultation document which relates to a policy decision the document must consider, and seek views on, how the policy under consideration could be formulated or revised so that it would have positive effects, or increased positive effects, on—

(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and

(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

**Safon 47:** Pan fyddwch yn cyhoeddi dogfen ymgynghori sy'n ymwneud â phenderfyniad polisi, rhaid i'r ddogfen ystyried sut y gellid llunio neu ddiwygio'r polisi o dan ystyriaeth fel na fyddai'n cael effeithiau andwyol, neu fel y byddai'n cael effeithiau llai andwyol, ar y canlynol, a cheisio barn ynghylch hynny—

(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a

(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

**Standard 47:** When you publish a consultation document which relates to a policy decision the document must consider, and seek views on, how the policy under consideration could be formulated or revised so that it would not have adverse effects, or so that it would have decreased adverse effects, on—

(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and

(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.

|                  |  |                     |  |
|------------------|--|---------------------|--|
| <b>Safon 48:</b> | <p>Pan fyddwch yn comisiynu neu'n gwneud gwaith ymchwil y bwriedir iddo eich cynorthwyo i wneud penderfyniad polisi, rhaid ichi sicrhau bod yr ymchwil yn ystyried pa effeithiau, os o gwbl (a pha un a yw'r rheini yn bositif neu'n andwyol), y byddai'r penderfyniad polisi o dan ystyriaeth yn eu cael ar—</p> <p>(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a</p> <p>(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.</p>               | <b>Standard 48:</b> | <p>When you commission or undertake research that is intended to assist you to make a policy decision, you must ensure that the research considers what effects, if any (and whether positive or adverse), the policy decision under consideration would have on—</p> <p>(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and</p> <p>(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.</p>   |
| <b>Safon 49:</b> | <p>Pan fyddwch yn comisiynu neu'n gwneud gwaith ymchwil y bwriedir iddo eich cynorthwyo i wneud penderfyniad polisi, rhaid ichi sicrhau bod yr ymchwil yn ystyried sut y gellid gwneud y penderfyniad polisi o dan ystyriaeth fel y byddai'n cael effeithiau positif, neu effeithiau mwy positif, ar—</p> <p>(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a</p> <p>(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.</p>                       | <b>Standard 49:</b> | <p>When you commission or undertake research that is intended to assist you to make a policy decision, you must ensure that the research considers how the policy decision under consideration could be made so that it would have positive effects, or so that it would have increased positive effects, on—</p> <p>(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and</p> <p>(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.</p>   |
| <b>Safon 50:</b> | <p>Pan fyddwch yn comisiynu neu'n gwneud gwaith ymchwil y bwriedir iddo eich cynorthwyo i wneud penderfyniad polisi, rhaid ichi sicrhau bod yr ymchwil yn ystyried sut y gellid gwneud y penderfyniad polisi o dan ystyriaeth fel na fyddai'n cael effeithiau andwyol, neu fel y byddai'n cael effeithiau llai andwyol, ar—</p> <p>(a) cyfleoedd i bersonau ddefnyddio'r Gymraeg, a</p> <p>(b) peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.</p> | <b>Standard 50:</b> | <p>When you commission or undertake research that is intended to assist you to make a policy decision, you must ensure that the research considers how the policy decision under consideration could be made so that it would not have adverse effects, or so that it would have decreased adverse effects, on—</p> <p>(a) opportunities for persons to use the Welsh language, and</p> <p>(b) treating the Welsh language no less favourably than the English language.</p> |



## RHAN 2

### DEHONGLI'R SAFONAU

**2** Yn Rhan 1 o'r Atodlen hon, ystyr "penderfyniad polisi" yw unrhyw benderfyniad a wneir gan gorff sy'n ymwneud ag arfer ei swyddogaethau neu gynnal ei fusnes neu ymgymeriad arall, ac mae'n cynnwys, ymysg pethau eraill (ac fel y bo'n briodol i'r corff), benderfyniadau ynghylch—

- (a) cynnwys deddfwriaeth;
- (b) arfer pwerau statudol;
- (c) cynnwys datganiadau polisi;
- (ch) strategaethau neu gynlluniau strategol;
- (d) strwythurau mewnol a lleoliadau swyddfeydd.

**3** Yn Rhan 1 o'r Atodlen hon, mae cyfeiriad at effeithiau positif neu effeithiau andwyol yn gyfeiriad at yr effeithiau hynny pa un a ydynt yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol.

## PART 2

### INTERPRETING THE STANDARDS

**2** In Part 1 of this Schedule a "policy decision" means any decision made by a body about the exercise of its functions or about the conduct of its business or other undertaking, and it includes, amongst other things (and as appropriate to the body), decisions about—

- (a) the content of legislation;
- (b) the exercise of statutory powers;
- (c) the content of policy statements;
- (ch) strategies or strategic plans;
- (d) internal structures and office locations.

**3** In Part 1 of this Schedule a reference to positive or adverse effects is a reference to such effects whether direct or indirect.

ATODLEN 3 Rheoliad 2(3)  
Safonau gweithredu

RHAN 1  
Y SAFONAU

- 1** Safonau ynghylch corff yn meithrin sgiliau yn y Gymraeg drwy gynllunio a hyfforddi ei weithlu
- Safon 51:** Rhaid ichi asesu sgiliau Cymraeg eich cyflogeion.
- Safon 52:** Rhaid ichi ddarparu cyrsiau hyfforddi er mwyn i'ch cyflogeion ddatblygu—
- (a) ymwybyddiaeth o'r Gymraeg (gan gynnwys ymwybyddiaeth o'i hanes a'i rôl yn niwylliant Cymru);
  - (b) dealltwriaeth o'r ddyletswydd i weithredu yn unol â safonau'r Gymraeg;
  - (c) dealltwriaeth o sut y gellir defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle.
- Safon 53:** Pan fyddwch yn darparu gwybodaeth i gyflogeion newydd (er enghraifft, drwy broses ymsefydlu), rhaid ichi ddarparu gwybodaeth at ddiben codi eu hymwybyddiaeth o'r Gymraeg.
- Safon 54:** Rhaid ichi ddarparu cyfleoedd yn ystod oriau gwaith i'ch cyflogeion i gael gwersi Cymraeg sylfaenol.
- Safon 55:** Rhaid ichi ddarparu cyfleoedd i'ch cyflogeion, sydd wedi cwblhau hyfforddiant Cymraeg sylfaenol i gael hyfforddiant pellach, yn rhad ac am ddim, er mwyn datblygu eu sgiliau yn yr iaith.

SCHEDULE 3 Regulation 2(3)  
Operational standards

PART 1  
THE STANDARDS

- 1** Standards relating to a body developing Welsh language skills through planning and training its workforce
- Standard 51:** You must assess the Welsh language skills of your employees.
- Standard 52:** You must provide training courses so that your employees can develop—
- (a) awareness of the Welsh language (including awareness of its history and its role in Welsh culture);
  - (b) an understanding of the duty to operate in accordance with the Welsh language standards;
  - (c) an understanding of how the Welsh language can be used in the workplace.
- Standard 53:** When you provide information to new employees (for example by means of an induction process), you must provide information for the purpose of raising their awareness of the Welsh language.
- Standard 54:** You must provide opportunities during working hours for your employees to receive basic Welsh language lessons.
- Standard 55:** You must provide opportunities for employees, who have completed basic Welsh language training to receive further training, free of charge, to develop their language skills.

|                   |   |                      |   |
|-------------------|---|----------------------|---|
| <b>Safon 56:</b>  | Rhaid ichi ddarparu cyfleoedd i gyflogeion i gael hyfforddiant, yn rhad ac am ddim, i wella eu sgiliau Cymraeg.   | <b>Standard 56:</b>  | You must provide opportunities for employees, to receive training, free of charge, to improve their Welsh language skills.  |
| <b>2</b>          | <b>Safonau ynghylch corff yn recriwtio ac yn penodi</b>   | <b>2</b>             | <b>Standards relating to a body recruiting and appointing</b>   |
| <b>Safon 57:</b>  | <p>Pan fyddwch yn asesu'r gofynion ar gyfer swydd newydd neu swydd wag, rhaid ichi asesu'r angen am sgiliau yn y Gymraeg, a'i chategoreiddio fel swydd pan fo un neu ragor o'r canlynol yn gymwys—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol;</li> <li>(b) bod angen dysgu sgiliau yn y Gymraeg pan benodir rhywun i'r swydd;</li> <li>(c) bod sgiliau yn y Gymraeg yn ddymunol; neu</li> <li>(ch) nad yw sgiliau yn y Gymraeg yn angenrheidiol.</li> </ul>                             | <b>Standard 57:</b>  | <p>When you assess the requirements for a new or vacant post, you must assess the need for Welsh language skills, and categorise it as a post where one or more of the following apply—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) Welsh language skills are essential;</li> <li>(b) Welsh language skills need to be learnt when appointed to the post;</li> <li>(c) Welsh language skills are desirable; or</li> <li>(ch) Welsh language skills are not necessary.</li> </ul>                       |
| <b>Safon 57A:</b> | <p>Pan fyddwch yn hysbysebu swydd yr ydych wedi ei chategoreiddio fel un sy'n gofyn bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol, yn ddymunol neu fod angen eu dysgu, rhaid ichi—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) pennu hynny yn yr hysbysiad, a</li> <li>(b) hysbysebu'r swydd yn Gymraeg.</li> </ul>   | <b>Standard 57A:</b> | <p>When you advertise a post which you have categorised as one where Welsh language skills are essential, desirable or need to be learnt you must—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) specify that in the advertisement, and</li> <li>(b) advertise the post in Welsh.</li> </ul>   |
| <b>Safon 58:</b>  | <p>Pan fyddwch yn hysbysebu swydd—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) sydd yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru,</li> <li>(b) y mae ei dyletswyddau yn ymwneud yn gyfan gwbl neu'n bennaf â Chymru, neu</li> <li>(c) yr ydych wedi ei chategoreiddio fel un sy'n gofyn bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol neu'n ddymunol,</li> </ul> <p>rhaid ichi ddatgan y caniateir cyflwyno ceisiadau yn Gymraeg ac na fydd cais a gyflwynir yn Gymraeg yn cael ei drin yn llai ffafriol na chais a gyflwynir yn Saesneg.</p> | <b>Standard 58:</b>  | <p>When you advertise a post—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) which is based wholly or mainly in Wales,</li> <li>(b) the duties of which relate wholly or mainly to Wales, or</li> <li>(c) which you have categorised as one where Welsh language skills are essential or desirable,</li> </ul> <p>you must state that applications may be submitted in Welsh and that an application submitted in Welsh will not be treated less favourably than an application submitted in English.</p> |

|                   |  |                      |   |
|-------------------|--|----------------------|---|
| <b>Safon 58A:</b> | <p>Os byddwch yn cyhoeddi ffurflen gais am swydd—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) sydd yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru,</li> <li>(b) y mae ei dyletswyddau yn ymwneud yn gyfan gwbl neu'n bennaf â Chymru, neu</li> <li>(c) yr ydych wedi ei chategoreiddio fel un sy'n gofyn bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol neu'n ddymunol,</li> </ul> <p>rhaid ichi ei chyhoeddi yn Gymraeg a sicrhau nad yw'r fersiwn Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg.</p>   | <b>Standard 58A:</b> | <p>If you publish an application form for a post—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) which is based wholly or mainly in Wales,</li> <li>(b) the duties of which relate wholly or mainly to Wales, or</li> <li>(c) which you have categorised as one where Welsh language skills are essential or desirable,</li> </ul> <p>you must publish it in Welsh and ensure that the Welsh version is treated no less favourably than the English version.</p>  |
| <b>Safon 58B:</b> | <p>Rhaid ichi beidio â thrin cais am swydd a wneir yn Gymraeg yn llai ffafriol na chais a wneir yn Saesneg (gan gynnwys, ymysg materion eraill, mewn perthynas â'r dyddiad cau yr ydych yn ei osod ar gyfer cael ceisiadau ac mewn perthynas ag unrhyw amserlen ar gyfer hysbysu ymgeiswyr am benderfyniadau).</p>   | <b>Standard 58B:</b> | <p>You must not treat an application for a post made in Welsh less favourably than you treat an application made in English (including, amongst other matters, in relation to the closing date you set for receiving applications and in relation to any timescale for informing applicants of decisions).</p>  |
| <b>Safon 59:</b>  | <p>Rhaid ichi sicrhau bod eich ffurflen gais am swydd—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) sydd yn gyfan gwbl neu'n bennaf yng Nghymru,</li> <li>(b) y mae ei dyletswyddau yn ymwneud yn gyfan gwbl neu'n bennaf â Chymru, neu</li> <li>(c) yr ydych wedi ei chategoreiddio fel un sy'n gofyn bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol neu'n ddymunol,</li> </ul> <p>yn rhoi lle i'r ymgeisydd nodi ei fod yn dymuno i gyfweiliad neu ddull arall o asesiad gael ei gynnal yn Gymraeg ac os yw ymgeisydd yn dymuno hynny, rhaid ichi gynnal unrhyw gyfweiliad neu ddull arall o asesiad yn Gymraeg, neu, os oes angen, ddarparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw.</p> | <b>Standard 59:</b>  | <p>You must ensure that your application form for a post—</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>(a) which is based wholly or mainly in Wales,</li> <li>(b) the duties of which relate wholly or mainly to Wales, or</li> <li>(c) which you have categorised as one where Welsh language skills are essential or desirable,</li> </ul> <p>provides a space for the applicant to indicate that they wish an interview or other assessment method to be held in Welsh and if an applicant so wishes, you must conduct any interview or other method of assessment in Welsh, or, if necessary, provide a simultaneous or consecutive translation service from Welsh to English for that purpose.</p> |

## RHAN 2

### SAFONAU SY’N DDIBYNNOL AR SAFONAU ERAILL – AMODAU ARBENNIG

- 3 Pan fydd hysbysiad cydymffurfio yn ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un o’r safonau a restrir ar res benodol yng ngholofn 1 o Dabl 1, rhaid i’r hysbysiad cydymffurfio hwnnw hefyd ei gwneud yn ofynnol i’r corff hwnnw gydymffurfio (ym mha fodd bynnag y mae Comisiynydd y Gymraeg yn ystyried ei fod yn briodol) â’r safon neu’r safonau a restrir ar y rhes honno yng ngholofn 2.

**TABLE 1**

|             | <b>Colofn 1</b>                        | <b>Colofn 2</b>        |
|-------------|--|------------------------|
| <i>Rhes</i> | <i>Prif safon</i>                      | <i>Safon ddibynnol</i> |
| (1)         | <b>Recriwtio a phenodi</b><br>Safon 57 | Safon 57A              |
| (2)         | <b>Recriwtio a phenodi</b><br>Safon 58 | Safon 58A<br>Safon 58B |

## PART 2

### STANDARDS THAT ARE RELIANT ON OTHER STANDARDS – SPECIAL CONDITIONS

- 3 When a compliance notice requires a body to comply with one of the standards listed on a specific row in column 1 of Table 1, that compliance notice must also require that body to comply (in whatever way the Welsh Language Commissioner considers appropriate) with the standard or standards listed in column 2 of that row.

**TABLE 1**

|            | <b>Column 1</b>                                    | <b>Column 2</b>              |
|------------|--|------------------------------|
| <i>Row</i> | <i>Main standard</i>                               | <i>Reliant standard</i>      |
| (1)        | <b>Recruitment and appointments</b><br>Standard 57 | Standard 57A                 |
| (2)        | <b>Recruitment and appointments</b><br>Standard 58 | Standard 58A<br>Standard 58B |

## RHAN 3

### DEHONGLI’R SAFONAU

- 4 Rhaid dehongli’r safonau a bennir yn Rhan 1 o’r Atodlen hon fel a ganlyn.
- 5 At ddibenion safonau 57 a 57A yn unig—
- mae “swydd” yn cynnwys penodiad cyhoeddus;
  - ystyr “penodiad cyhoeddus” yw unrhyw benodiad i gorff cyhoeddus neu swydd gyhoeddus.

## PART 3

### INTERPRETING THE STANDARDS

- 4 The standards specified in Part 1 of this Schedule must be interpreted as follows.
- 5 For the purposes of standards 57 and 57A only—
- “post” includes a public appointment;
  - “public appointment” means any appointment to a public body or public office.

|   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| 6 | At ddibenion safon 57A nid yw'r gofyniad i hysbysebu swydd yn Gymraeg yn golygu mai dim ond yn Gymraeg y dylid llunio'r hysbyseb, ei hanfon, ei chyhoeddi, ei harddangos, ei rhoi ar gael neu ei dyroddi. | 6 | For the purposes of standard 57A the requirement to advertise a post in Welsh does not mean that the advertisement should be produced, sent, published, displayed, made available or issued in Welsh only.        |
| 7 | At ddiben safon 58A mae cyfeiriadau at beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn cynnwys, ymysg materion eraill, beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran—                         | 7 | For the purpose of standard 58A references to treating the Welsh language no less favourably than the English language includes, amongst other matters treating the Welsh language no less favourably as regards— |
|   | (a) golwg y deunydd (er enghraifft mewn perthynas â lliw neu ffont unrhyw destun);  |   | (a) the visual presentation of the material (for example in relation to the colour or font of any text);  |
|   | (b) maint y deunydd;  |   | (b) the size of the material;   |
|   | (c) lleoliad ac amlygrwydd y deunydd mewn unrhyw ardal gyhoeddus;   |   | (c) the position and prominence of the material in any public area;   |
|   | (ch) pryd a sut y caiff deunydd ei gyhoeddi, ei ddarparu neu ei arddangos;  |   | (ch) when and how material is published, provided or exhibited;   |
|   | (d) fformat cyhoeddi deunydd.   |   | (d) the publication format of material.   |

ATODLEN 4 Rheoliad 2(4)  
Safonau Cadw Cofnodion

SCHEDULE 4 Regulation 2(4)  
Record Keeping Standards

RHAN 1  
Y SAFONAU

PART 1  
THE STANDARDS

| 1                | Safonau ynghylch corff yn cadw cofnodion   | 1                   | Standards relating to a body keeping records   |
|------------------|--|---------------------|--|
| <b>Safon 60:</b> | Rhaid ichi gadw cofnod, mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol, o nifer y cwynion yr ydych yn eu cael sy'n ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau.  | <b>Standard 60:</b> | You must keep a record, in relation to each financial year, of the number of complaints you receive relating to your compliance with standards.  |
| <b>Safon 61:</b> | Rhaid ichi gadw copi o unrhyw gŵyn ysgrifenedig yr ydych yn ei chael sy'n ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.  | <b>Standard 61:</b> | You must keep a copy of any written complaint that you receive which relates to your compliance with the standards with which you are under a duty to comply.  |
| <b>Safon 62:</b> | Rhaid ichi gadw cofnod (yn dilyn asesïadau o sgiliau Cymraeg eich cyflogeion a wnaed yn unol â safon 51) o nifer y cyflogeion sy'n meddu ar sgiliau yn y Gymraeg ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol a, phan fo hynny'n wybyddus ichi, rhaid ichi gadw cofnod o lefel sgiliau'r cyflogeion hynny.   | <b>Standard 62:</b> | You must keep a record (following assessments of your employees' Welsh language skills made in accordance with standard 51), of the number of employees who have Welsh language skills at the end of each financial year and, where you have that information, you must keep a record of the skill level of those employees.   |
| <b>Safon 63:</b> | Rhaid ichi gadw cofnod, mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol, o nifer y swyddi newydd a'r swyddi gwag a gategoreiddiwyd (yn unol â safon 57) fel swyddi sy'n gofyn—<br>(a) bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol;<br>(b) bod angen dysgu sgiliau yn y Gymraeg pan benodir rhywun i'r swydd;<br>(c) bod sgiliau yn y Gymraeg yn ddymunol; neu<br>(ch) nad yw sgiliau yn y Gymraeg yn angenrheidiol. | <b>Standard 63:</b> | You must keep a record, in relation to each financial year, of the number of new and vacant posts which were categorised (in accordance with standard 57) as posts where—<br>(a) Welsh language skills are essential;<br>(b) Welsh language skills need to be learnt when appointed to the post;<br>(c) Welsh language skills are desirable; or<br>(ch) Welsh language skills are not necessary. |

## RHAN 2

### DEHONGLI'R SAFONAU

- 2** Rhaid dehongli'r safonau a bennir yn Rhan 1 o'r Atodlen hon fel a ganlyn.
- 3** At ddibenion safonau 60, 62 a 63, ystyr "blwyddyn ariannol" yw blwyddyn ariannol y corff ei hun.

## PART 2

### INTERPRETING THE STANDARDS

- 2** The standards specified in Part 1 of this Schedule must be interpreted as follows.
- 3** For the purposes of standards 60, 62 and 63 "financial year" means the body's own financial year.



RHAN 1

Y SAFONAU

PART 1

THE STANDARDS

|                  |   |                     |   |
|------------------|---|---------------------|---|
| <b>1</b>         | <b>Corff yn rhoi cyhoeddusrwydd i safonau</b>   | <b>1</b>            | <b>A body publicising standards</b>   |
| <b>Safon 64:</b> | Rhaid ichi sicrhau bod dogfen sy'n cofnodi'r safonau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy, a'r graddau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â'r safonau hynny, ar gael ar eich gwefan.  | <b>Standard 64:</b> | You must ensure that a document which records the standards with which you are under a duty to comply, and the extent to which you are under a duty to comply with those standards, is available on your website.   |
| <b>2</b>         | <b>Corff yn cyhoeddi gweithdrefn gwyno</b>  | <b>2</b>            | <b>A body publishing a complaints procedure</b>   |
| <b>Safon 65:</b> | Rhaid ichi—<br>(a) sicrhau bod gennych weithdrefn gwyno sy'n delio â sut yr ydych yn bwriadu delio â chwynion ynglŷn â'ch cydymffurfedd â'r safonau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy, a<br>(b) cyhoeddi dogfen sy'n cofnodi'r weithdrefn honno ar eich gwefan.   | <b>Standard 65:</b> | You must—<br>(a) ensure that you have a complaints procedure that deals with how you intend to deal with complaints relating to your compliance with the standards with which you are under a duty to comply, and<br>(b) publish a document that records that procedure on your website.  |
| <b>3</b>         | <b>Corff yn llunio adroddiad blynyddol ynglŷn â safonau</b>   | <b>3</b>            | <b>A body producing an annual report regarding standards</b>  |
| <b>Safon 66:</b> | (1) Rhaid ichi lunio adroddiad ("adroddiad blynyddol"), yn Gymraeg, mewn perthynas â phob blwyddyn ariannol, sy'n delio â'r modd y bu ichi gydymffurfio â'r safonau yr oeddech o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy yn ystod y flwyddyn honno.<br><br>(2) Rhaid i'r adroddiad blynyddol gynnwys yr wybodaeth a ganlyn (pan fo'n berthnasol, i'r graddau yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â'r safonau y cyfeirir atynt)—<br>(a) nifer y cwynion a gawsoch yn ystod y flwyddyn o dan | <b>Standard 66:</b> | (1) You must produce a report (an "annual report"), in Welsh, in relation to each financial year, which deals with the way in which you have complied with the standards with which you were under a duty to comply during that year.<br><br>(2) The annual report must include the following information (where relevant, to the extent you are under a duty to comply with the standards referred to)—<br>(a) the number of complaints that you received during the |

sylw a oedd yn ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau yr oeddech o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy (ar sail y cofnodion a gadwasoch yn unol â safon 60);

- (b) nifer y cyflogeion sy'n meddu ar sgiliau yn y Gymraeg ar ddiwedd y flwyddyn o dan sylw (ar sail y cofnodion a gadwasoch yn unol â safon 62);
- (c) nifer (ar sail y cofnodion a gadwasoch yn unol â safon 63) y swyddi newydd a'r swyddi gwag a hysbysebwyd gennych yn ystod y flwyddyn a gategoreiddiwyd fel swyddi sy'n gofyn—
  - (i) bod sgiliau yn y Gymraeg yn hanfodol;
  - (ii) bod angen dysgu sgiliau yn y Gymraeg pan benodir rhywun i'r swydd;
  - (iii) bod sgiliau yn y Gymraeg yn ddymunol; neu
  - (iv) nad oedd sgiliau yn y Gymraeg yn angenrheidiol.

(3) Rhaid ichi gyhoeddi'r adroddiad blynyddol heb fod yn hwyrach na 6 mis yn dilyn diwedd y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi.

(4) Rhaid ichi sicrhau bod copi cyfredol o'ch adroddiad blynyddol ar gael ar eich gwefan.

year in question which related to compliance with the standards with which you were under a duty to comply (on the basis of the records you kept in accordance with standard 60);

- (b) the number of employees who have Welsh language skills at the end of the year in question (on the basis of the records you kept in accordance with standard 62);
- (c) the number (on the basis of the records you kept in accordance with standard 63) of new and vacant posts that you advertised during the year which were categorised as posts where—
  - (i) Welsh language skills were essential;
  - (ii) Welsh language skills needed to be learnt when appointed to the post;
  - (iii) Welsh language skills were desirable; or
  - (iv) Welsh language skills were not necessary.

(3) You must publish the annual report no later than 6 months following the end of the financial year to which the report relates.

(4) You must ensure that a current copy of your annual report is available on your website.

#### 4 Corff yn darparu gwybodaeth i Gomisiynydd y Gymraeg

**Safon 67:** Rhaid ichi ddarparu i Gomisiynydd y Gymraeg (os bydd yn gofyn amdani) unrhyw wybodaeth sy'n ymwneud â'ch cydymffurfedd â'r safonau cyflenwi gwasanaethau, y safonau llunio polisi neu'r safonau gweithredu yr ydych o dan ddyletswydd i gydymffurfio â hwy.

#### 4 A body providing information to the Welsh Language Commissioner

**Standard 67:** You must provide the Welsh Language Commissioner (if requested by the Commissioner) with any information which relates to your compliance with the service delivery standards, the policy making standards or the operational standards with which you are under a duty to comply.

## RHAN 2

### DEHONGLI'R SAFONAU

- 5 Rhaidd dehongli'r safonau a bennir yn Rhan 1 o'r Atodlen hon fel a ganlyn.
- 6 At ddiben safon 66, ystyr "blwyddyn ariannol" yw blwyddyn ariannol y corff ei hun.
- 7 At ddiben y safonau, nid yw gofyniad i lunio neu gyhoeddi unrhyw ddeunydd ysgrifenedig yn Gymraeg yn golygu y dylid llunio neu gyhoeddi'r deunydd hwnnw yn Gymraeg yn unig, ac nid yw'n golygu ychwaith y dylid llunio'r deunydd yn Gymraeg yn gyntaf (oni bai bod hynny yn cael ei ddatgan yn benodol yn y safon).

## PART 2

### INTERPRETING THE STANDARDS

- 5 The standards specified in Part 1 of this Schedule must be interpreted as follows.
- 6 For the purpose of standard 66, "financial year" means the body's own financial year.
- 7 For the purpose of the standards a requirement to produce or publish any written material in Welsh does not mean that material should be produced or published in Welsh only, nor does it mean that the material should be produced in Welsh first (unless that is specifically stated in the standard).

Yr Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Y Cyngor Ceiropractig Cyffredinol

Y Cyngor Deintyddol Cyffredinol

Y Cyngor Fferyllol Cyffredinol

Y Cyngor Meddygol Cyffredinol

Y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth

Y Cyngor Optegol Cyffredinol

Y Cyngor Osteopathig Cyffredinol

Y Cyngor Proffesiynau Iechyd a Gofal

General Chiropractic Council

General Dental Council

General Medical Council

General Optical Council

General Osteopathic Council

General Pharmaceutical Council

Health and Care Professions Council

Nursing and Midwifery Council

Professional Standards Authority for Health and Social Care

---

©Hawlfraint y Goron 2022

Argraffwyd a chyhoeddwyd yn y Deyrnas Unedig gan The Stationery Office Limited o dan awdurdod ac arolygiaeth Jeff James, Rheolwr Gwasg Ei Mawrhydi ac Argraffydd Deddfau Seneddol y Frenhines.

---

© Crown copyright 2022

Printed and published in the UK by The Stationery Office Limited under the authority and superintendence of Jeff James, Controller of Her Majesty's Stationery Office and Queen's Printer of Acts of Parliament.









a Williams Lea company

Cyhoeddwyd gan TSO (Y Llyfrfa), cwmni Williams Lea,  
ac ar gael o:

**Arlein**

**[www.tsoshop.co.uk](http://www.tsoshop.co.uk)**

**Post, Ffôn, Ffacs ac E-bost**

TSO

Blwch Post 29, Norwich, NR3 1GN

Archebionf ffôn/ Ymholiadau cyffredinol 0333 202 5070

Archebion ffacs: 0333 202 5080

E-bost: [customer.services@tso.co.uk](mailto:customer.services@tso.co.uk)

Ffôn Testun: 0333 202 5077

**TSO@Blackwell ac Asiantau Achrededig eraill**

Published by TSO (The Stationery Office), a Williams Lea company,  
and available from:

**Online**

**[www.tsoshop.co.uk](http://www.tsoshop.co.uk)**

**Mail, Telephone, Fax & E-mail**

TSO

PO Box 29, Norwich, NR3 1GN

Telephone orders/General enquiries: 0333 202 5070

Fax orders: 0333 202 5080

E-mail: [customer.services@tso.co.uk](mailto:customer.services@tso.co.uk)

Textphone: 0333 202 5077

**TSO@Blackwell and other Accredited Agents**

ISBN 978-0-348-39336-1



9 780348 393361